

AKTUALNO VPRAŠANJE

Intenzivnejša smer v stanovanjski izgradnji v naši državi je narekovala tudi nove organizacijske oblike ustanov oziroma podjetij, ki naj bi to izgradnjo pospeševale in vsklajevale.

Po zgledu Ljubljane je v tem oziru šel najdlje na Gorenjskem Kranj. V začetku letošnjega leta so na novo reorganizirali Zavod za stanovanjsko izgradnjo, ki naj bi že letos postal investitor ne-

katerih stanovanjskih stavb, ki bi jih oddali nato podjetjem.

Taka oblika dela predvsem pomeni gradnjo in popolnoma razbremeni posamezno podjetje, ki so doslej samostojno gradila stanovanja, bodisi iz sredstev občinskih stanovanjskih skladov ali pa iz lastnih sredstev za samostojno razpolaganje.

Ker imamo na Gorenjskem še vrsto razvitejših občin mimo-

Kranja, ki razpolagajo s precejšnjimi sredstvi v stanovanjskih skladih, bi bilo prav, da ustanovijo take občinske Zavode za stanovanjsko izgradnjo. Kot kaže pa obstojajo težave zlasti glede pomanjkanja kadra in to v Trzinu in na Jesenicah.

Občinski ljudski odbori bi morali zato posvetiti temu vprašanju še več pozornosti in vložiti več truda za zagotovitev ustreznega kadra v omenjenih zavodih, kajti tako bi lahko precej pospešili gradnjo predvsem cenejših stanovanj, kar so dose- danje izkušnje v nekaterih kra- jih že dokazale.

I. A.

LETO X. — ŠT. 19 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 8. MARCA 1957

Žene v organih samoupravljanja

Ko praznujemo 8. marec, Dan žena, je prav, da pogledamo tudi delo žene pri razvijanju samoupravljanja ter njihovo vlogo v današnjem družbenem življenju sploh.

Razvoj industrije in tehnike nudi ženam možnost, da se gospodarsko bolj osamosvojijo in tako bolj uveljavljajo enakopravnost. Če primerjamo zaposlenost žena, ugotovimo, da šte- vilno stalno narašča. Leta 1910 je bilo v Sloveniji zaposlenih v industriji in obrti 15.000 žensk, leta 1931 25.000, leta 1953 89.000, leta 1955 pa je število so- cialno zavarovanih žensk naraslo že na 112.000 žena. Razen tega je bilo lani okoli 7000 žensk zaposlenih v ostalih poklih.

Ne le to. Žene danes vse bolj množično sodelujejo v družbenem uprav- ljanju. Letos lahko zabeležimo glede tega v primerjavi s prejšnjimi leti v organih samoupravljanja na Gorenjskem lepe uspehe, čeprav seveda s tem stanjem še vedno ne moremo biti zadovoljni. V organih delavskega u- pravljanja sodeluje okoli 1240 žensk od skupnega števila 4631 članov teh organov. V hišnih svetih sodeluje v okraju 565 žensk od skupno 2234 čla- nov, v potrošniških svetih 704 ženske od 1248 članov, v šolskih odborih 461 žensk od 991 članov, v organih social-

nega zavarovanja 18 žensk od 123 čla- nov, v občinskih in okrajnem ljudskem odboru je od 459 članov le 18 žensk, v komisijah pri OLO in ObLO od 314 članov 11 žensk in v svetih od 744 članov 67 žensk. V nekaterih ljudskih odborih (Železniki, Ziri, Gorenja vas, Radovljica, Cerklje), pa ni nobene ženske. V zbornicah je od 62 članov 5 žensk. Najštevilnejše so ženske zas- topane v organih samoupravljanja v gostinstvu in trgovini.

S tem, da se žena vse pogosteje po- javlja v javnem življenju, se večja je tudi njene odgovornosti, hkrati pa si širi svoje obzorje. Družba ji daje možnost, da uresničuje svoje pravice do svobodnega življenja, se izobražuje in tako dalje. Vendar uresničenje vse- ga tega ni enostavno, kajti žena je ra- zen tega, da se vse pogosteje zapo- sluje izven družine, še vedno glavna vzgojiteljica otrok in gospodinja. To zahteva od nje posebnih energij, vztrajnosti in zavesti. Vsa dela, ki jih žena opravlja doma, zahtevajo pose- ben napor, saj se največkrat na naj- primitivnejši način trudi z gospodinjski- skimi posli, razen tega pa njeno dele- nikdar ne dobi polnega priznanja, ki ji pripada. Kadar bo tudi njeno delo upoštevano in ustrezno olajšano, ji bo s tem priznana tudi njena enako- pravnost.

Lj.

GLAS

GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

Tarifni pravilniki kažejo

V GLAVNEM

POZITIVNA

STREMLJENJA

PONEKOD PA TUDI

NAPAČNE TEŽNJE

Pe podatkih, ki smo jih prejeli, je doslej približno četrtina vseh gospodarskih organizacij poslala tarifne pravilnike v potrditev pristojnim organom. Iz teh tarifnih pravilnikov je moč ugotoviti, da je v večini gospodarskih organizacij zmogalo stališče, da je treba izdatneje stimulirati delavce na ključ- nih delovnih mestih, od katerih je neposredno in predvsem odvisen uspeh prizadevanj za povečanje proizvodnosti dela in proizvodnje. V posameznih primerih, predvsem pa v usnjarski industriji, pa so se usmerili v nesorazmerno poviševanje plač usluž- beneemu osebju na račun delavcev, kar ponekod opravičujejo z »odpravljanjem uravnilovke«. V ne- katerih podjetjih usnjarske industrije so porabili za poviševanje plač uslužbenca tudi dodatno 15% povečanje, čeprav je bilo le-to odobreno zaradi po- sebnih težavnih delovnih pogojev v tej stroki in je seboj namenjeno delavcem na težkih delovnih me- stih. Tak izrazit primer je v kranjskem »Standar- du«, kjer predvidevajo v tarifnem pravilniku ne- sorazmerno visoke postavke za uslužbenca v pris- oraznosti s postavkami za delavce. Podobno velja tudi za Usnjarno Železniki in v manjši meri za Runo Trzin. Razen teh kažejo močnejše povišanje plač uslužbenca kakor pa delavcem še nekateri tarifni pravilniki (Opekarna Stražišče, LIP, Češnjica, Plamen Kropa).

Z.

PROBLEMI SEZONSKEGA GOSTINSTVA NA GORENJSKEM

KAJ ZAVISI OD NAS?

Kranj, 7. marca.

Današnjemu posvetovanju o problemih se- zonskega gostinstva v okviru turistične de- javnosti na Gorenjskem, katerega je vodil podpredsednik Okrajnega ljudskega odbora Dušan Horjak, so prisostvovali zastopniki republiškega sekretariata za blagovni promet, zastopniki tajništva za gospodarstvo občinskih ljudskih odborov, zastopniki nekaterih večjih turističnih društev na Gorenjskem ter nekateri člani občinskih ter okrajnega sveta za turizem in potovalnih agencij.

Namen sestanka je bil analizirati nekatere probleme sezonskega gostinstva, ki je zlasti značilno za Gorenjsko, s posebnim poudar- kom na subjektivne pomanjkljivosti in te- žave, ki v neki meri povzročajo nazadovanje oziroma premajhen napredek turizma v kranjskem okraju.

Turistični promet na Gorenjskem je bil lani za eno petino manjši kot leta 1955. Ste- vilno postelj, s katerimi razpolagajo gostinski obrati in gostišča, pa je celo za eno tretjino manjši kot pred vojno. Toda kljub manjšim posteljnim zmogljivostim je zasedba oziroma izkoriščanje postelj skozi vse leto le 20%, kar je skoraj za polovico manj kot v drugih tu- rističnih državah. — To je le nekaj dejstev, katerih rešitev pa zavisi predvsem od objek- tivnih možnosti.

In kaj se da storiti z boljšo organizacijo in večjo iniciativnostjo posameznih gostin- skih obratov? — Na to nam je dala marsi- kak odgovor tudi današnja razprava.

● Podjetja se še vse premalo poslužujejo turistične korespondence, ki je nujna, saj na ta način ohranjajo podjetja neposredni stik s svojimi gosti.

● Gorenjska je letos praktično brez propa- gandnega materiala in prospektov. (Pri nji- hovi sestavi ni treba govoriti toliko o čudo- vitih naravnih lepota Gorenjske, marveč povsem določno povedati, kaj ima in kaj je značilno za posamezni kraj).

● Problem zase je menjalna služba. Leta 1955, ko je bila pri nas najvišja turistična sezona po vojni, je prepotovalo skozi Go- renjsko okoli 350.000 turistov, ki so pri nas

zamenjali za 91 milijonov deviznih dinarjev tujih valut. Lani, ko je število inozemskih gostov padlo za polovico, pa se je ob boljši organizaciji menjalne službe kljub temu zvi- šala vsota zamenjanega denarja za 17%. To kaže, da bo treba menjalni službi posvetiti mnogo več pozornosti. Obstojajo možnosti, da tudi posamezni večji hoteli in gostinski obrati zaprosijo banko za dovoljenje, ki bi jim omogočalo menjati denar turistom kar v hotelih.

● Ker je Gorenjska izrazito sezonsko tu- ristično področje, je tudi vprašanje zaposlitve tuje delovne sile v zasebnih gostiščih zelo pomembno. V tem oziru so se vsi navzoči strinjali, da je treba republiško uredbo, ki ureja gostinsko dejavnost, v tem oziru delno popraviti, zvezno pa morda v celoti.

● V razpravi je sodeloval tudi podpredse- dnik OLO Dušan Horjak. Dejal je, da danes ne moremo več govoriti o nerešljivosti šte- vilnih pereh turističnih problemov, s skoraj »večnimi« in tradicionalnim izgovorom in tar- nanjem, da ni denarja. Okrajni ljudski odbor je namreč predvidel v letošnjem letu 37 mi- lijonov dinarjev v ta namen. Od tega 25 mi- lijonov za gostinstvo in 12 milijonov za pro- pagandni sklad. Razen tega imajo tudi občine letos nekoliko več možnosti za vlaganje sred- stev v turistično dejavnost. Toda treba je doseči, da ne bodo občinski ljudski odbori že sedaj, takoj v začetku, iskali v turistični de- javnosti denar za pokrite bodisi svojih pro- računskih rezerv ali celo denar za negospo- darske investicije. V tem oziru, je dejal tov. Horjak, bo tudi okrajni družbeni plan pred- videl neke instrumente, ki naj bi otekanje dohodkov iz turistične dejavnosti v druge namene, povsem preprečile.

I. A.

V PLANICI SE JE ZAČELO

Planica, 7. marca.

Danes se je v Planici začel tradicio- nalni planiški teden. Otvoritveni skokl so bili na 80-metrski skakalnici, ki so veljali kot kvalifikacijsko tekmovanje za skoke na veliki skakalnici, ki bodo jutri, v soboto in nedeljo. Nastopili so vsi prijavljeni tekmovalci razen Fran- cozoov. Skupno je nastopilo 41 tekmo- valec. Vreme je bilo lepo, sončno, le sneg je bil nekoliko mehak, tako da velike dolžine niso bile dosežene.

REZULTATI: 1. Recknagel (Vzhodna Nemčija) 210,5 točke (78,5 m in 79,5 m); 2. Kirjonen (Finska) 207 točk (76 m in 74 m); 3. Bolekard (Vzhodna Nemčija) 202,5 točk (73,5 m in 76 m); 4. Glasa (Vzh. Nemčija) 199 točk (72 in 73 m). Prvi Jugoslovani se je uvrstil na 10. mesto. To je bil Langus 190 točk (70 in 71 m), ostali pa: 22. Krznarič, 23. Rogelj, 26. Franko, 27. Jeme, 29. Oman, 30. Adle- šič, 31. Rojina, 32. Gorjanc itd. J. J.

naš razgovor

»Ponekod žene še premalo zaupajo vase...«

Stefka Frančičkin je članica delavskega sveta v Industriji bombažnih izdelkov v Kranju. V njihovem delavskem svetu je od 25 članov 14 žensk.

»Ker je v naši tovarni zaposlenih precej več žensk kot moških, smo že pri volitvah gledali na to, da bodo le-te šte- vilno zastopane tudi v organih samoupravljanja. To smo tudi dosegli, mi je med drugim pri- povedovala tovarišica Franči- škinova.

»Se ženske uveljavljajo v or- ganih samoupravljanja?«

»Nekatere ženske sodelujejo v delavskem svetu in upravnem odboru s tehtnimi predlogi in smotrnimi razpravljajo.«

»Zakaj je po Vašem mnenju v teh organih v nekaterih dru-

gih podjetjih še vedno malo žensk?«

»Veliko je takih žena, ki za- radi družine ne utegnejo, da bi se po svojem delu v podjetju udeleževale še drugje. Ponekod pa nekatere žene še vse premalo zaupajo v svoje sposobnosti.«

Ko sva govorili o delu delav- skega sveta v IBI v tem času, mi je tovarišica Frančičkinova rekla, da so se sedaj največ ukvarjale s sestavljanjem tarifi- nih pravilnikov.

»Ze ves zadnji čas pa so naši napori usmerjeni v preureditev tovarne. Neurejeni prostori nam sedaj delno utesnjujejo tudi de- lo.«

»Kako skrbite v podjetju za žene-delavke? Dela veliko žena v nočnih izmenah?«

»V našem podjetju ne dela

veliko žena ponoči. Prizadevamo si, da bi ženam omogočili lažje delo podnevi, vendar za sedaj tega še ni mogoče uresničiti. Prizadevamo si tudi, da bi čimprej uvedli spet topli obrok, ki smo ga že imeli, a smo ga zaradi preurejevanja prostorov morali ukiniti. Brž ko bo pod- jetje vsaj malo urejeno, bodo delavci lahko spet dobili topli obrok hrane.«

O tem, kako skrbijo v IBI za vzgojo mladega kadra, ki ga imajo precej, mi je tovarišica Frančičkinova dejala, da je mla- dinska organizacija v podjetju pripravila strokovni tečaj za mlade delavce, kjer si le-ti iz- popolnjujejo svoje strokovno znanje, razen tega pa se sezna- njajo tudi s poslovanjem pod- jetja.

Lj.

Pusta smo letos proslavili — vsaj v Kranju — menda tako, kot že dolgo ne. Ulice so bile zlasti v ponedeljek zvečer polne dobro razpoloženih skupin, ki so glasno izražale svoje zadovolj- stvo in privrženost »prazniku norceev«. Tudi najmlajši so prišli na svoj račun; tisti, ki so se oblekli v maškare in tisti, ki so samo gledali.

TE DNI PO SVETU

Zadnji teden je za jugoslovansko zunanjo politiko prav posebne važnosti. V Bruslju je namreč odpoval državní sekretar za zunanje zadeve Koča Popovič, da bi vrnil obisk belgijskemu zunanjemu ministru Spaaku.

Oba zunanja ministra sta se sestala in začela uradne razgovore. — Belgijski časniki posvečajo vso pozornost obisku jugoslovanskega sekretarja za zunanje zadeve. »V krogih belgijskih socialistov«, pravi v uvodniku njihovo glasilo »Peuple«, »spremljamo uspehe Jugoslavije z velikim zanimanjem.« Časnik opozarja na nedavni ekspezo Koče Popoviča v ljudski skupščini in posebej na jugoslovansko politiko aktivne koeksistence. — Ugodno ocenjuje jugoslovansko - belgijske stike tudi glasilo KP Belgije »Drapeau roue«: »Obisk Koče Popoviča bo prispeval k razvoju gospodarskih stikov med obema deželama, kar lahko samo pozdravimo kot zelo pozitiven element. Jugoslovanski narod,« pravi list, »zaslužijo vse simpatije belgijskih delavcev. Jugoslavlani so se v zelo težavnih razmerah izredno hrabro borili in lotili naloge, da zgradijo socializem. Z enako vztrajnostjo, kakor so bili boj proti hitlerjevskim agresorjem, branijo sedaj stvar miru na svetu. Zato s simpatijami pozdravljamo prihod Koče Popoviča v Belgijo,« zaključuje list.

Te dni se mudi v Veliki Britaniji tudi jugoslovanska parlamentarna delegacija pod vodstvom predsednika Zvezne ljudske skupščine Moše Pijadeja. — V četrtek sta bila vodja naše delegacije Moša Pijade in član Zveznega izvršnega sveta Osman Karabegović v spremstvu jugoslovanskega veleposlanika v Londonu Veljode na obisku pri britanskem zunanjem ministru Selwynu Lloydju. Razgovor je trajal dalj časa in je minil v prijateljskem vzdušju. Govorili so o odnosu med obema deželama in o nekaterih vprašanjih, ki zanimajo Jugoslavijo in Veliko Britanijo.

Izraelske čete so se v sredo ob 19. uri začele umikati s področja Gaze. Uradni predstavnik izraelske armade je izjavil, da bodo izraelske čete izročile to področje varnostnim silam Organizacije Združenih narodov v 24. urah, upravo nad področjem Serm el Sejka pa danes.

V krogih Združenih narodov pa se je zvedelo, da bo generalni sekretar Hammarskjöld poročal v skupščini o umiku izraelskih čet iz Gaze in Serm el Sejka šele v torek. Zdaj nadaljuje generalni sekretar posvetovanja z različnimi delegacijami v zvezi z vprašanji, ki bi se morebiti utegnili pojaviti, ko se bo skupščina sestala.

V sredo popoldne se je sestal izraelski parlament in izglasoval zaupnico Ben Gurionovi vladi. Po zaupnici vladi so glasovali na zahtevo opozorice, ki je zahtevala, naj Ben Gurionova vlada odstopi zaradi svoje politike umika iz Gaze.

Kot poroča časopis »New York Herald Tribune« tolmadžijo nedavno izjavo zunanjega ministra Združenih držav Amerike Dullesa o odhodu ameriških novinarjev na Kitajsko kot znamenje, da se bo stališče ZDA o tem vprašanju spremenilo.

Laburistični prvak Harold Wilson je v sredo izjavil, da je veljal napad na Egipt Veliko Britanijo 300 do 500 milijonov funtov. Wilson je obtožil vlado in dejal, da bodo minila leta, preden si bo Velika Britanija opomogla od položaja, ki ga je povzročila tragična napaka Edenove vlade.

IZDAJA CASOPISNO ZALOŽNIŠKO IN TISKARSKO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠT. 475, 397 — TELEFON UPRAVE ŠT. 475 / TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-Z-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROCNINA 600 DINARJEV, MESEČNA 50 DINARJEV

LJUDJE IN DOGODKI BRITANSKE TEŽAVE, ŽELJE IN STVARNOST

Po dolgem obotavljanju se je nemška vlada končno odločila, da bo prispevala delež k vzdrževanju britanskih zasedbenih čet na svojem ozemlju. Že lani je to sporno vprašanje skaloilo odnose med Bonn in Londonom, prav tako pa tudi ostalimi državami, ki imajo svoje čete v Zahodni Nemčiji. Končno so se sporazumeli, da bo Nemčija prispevala k britanskemu vojaškemu proračunu 37 milijonov funtov šterlingov. Letos pa so Nemci postali še »radodarnješi« in so nepričakovano povišali svoj prispevek na 50 milijonov. K temu so jih prisilile upravičene in ostre pripombe Velike Britanije, kakor tudi namera angleške vlade, da zmanjša oborožene sile v Zahodni Nemčiji.

Po svedskem polomu in odstopu dotednjega ministrskega predsednika Edena, se je novi britanski premier Macmillan znašel pred številnimi težavami, ki jih je »podedoval« od svojega predhodnika. Svedska kriza je spravila vse britansko gospodarsvo v zelo težaven položaj. Potrebni so bili nagli ukrepi, da bi zacelili dobljene rane. Macmillanova četa je zato sklenila odrezati tam, kjer bi bilo to najmanj boleče, in dodati tja, kjer je najbolj pereče. Odločili so se zato, da bodo zmanj-

šali vojaške izdatke in s tako pridobljenimi sredstvi začeli reševati gospodarsko krizo.

S tem načrtom mislijo zmanjšati vojaške posadke na Daljnem vzhodu (Singapur in Malaja), v Libiji in delno tudi v Zahodni Nemčiji. Drugod je to predvsem stvar same Velike Britanije, medtem ko pa so njene čete v Evropi vezane na sporazume o Atlantskem paktu in Zahodnoevropski zvezi. V posebnem protokolu, podpisanim oktobra leta 1954 v Parizu, je Britanija dolžna imeti 4 divizije in taktično letalstvo v Zahodni Nemčiji. Vseh britanskih vojakov je zdaj tam 77.000, londonska vlada pa misli to število skrajšati na 50.000.

Britanski načrti so našli na odpor pri Zahodni Nemčiji, ker se bonnska vlada strogo ravna po blokovski pripadnosti Zahodu in meni, da ji je »varnost« zagotovljena le ob prisotnosti britanskih in ameriških čet. Če pa bi se umaknili Britanci, bi to kmalu za njimi lahko storili tudi Američani. In Zahodna Nemčija bi se znašla sama iz oči v oči z veliko sovjetsko armado. Tako računajo v Bonnu. Toda v Londonu jim takole odgovarjajo: »Čemu pa ne pohitite z ustanovitvijo lastne vojske, ki jo obljublimate že več kot dve leti?

Ali pa, če tega ne marate storiti, zakaj potem ne prispevate k vzdrževanju naših čet na vašem ozemlju?»

Nemško zavlačevanje zbuja precejšnje nejevolje v sredi prebivalcev britanskih otokov. Medtem ko mi, pravijo, vzdržujemo lastno armado in še čete na ozemlju Zahodne Nemčije, Nemci odlašajo z ustanovitvijo lastne vojske, prihranjeni denar pa nalagajo v industrijo. Medtem ko se mi zaradi visokih vojaških izdatkov dušimo v gospodarskih težavah, pa Nemci rastejo, se bohotijo in nam odvzemajo naša tržišča. Zraven pa se še upirajo, da bi vsaj prispevali nekaj k vzdrževanju naših čet, ki pravzaprav skrbijo za nemško varnost? Tudi sami Nemci so začutili upravičenost teh očitek in so zato zdaj brž privolili v 50 milijonski prispevek. Obenem pa so v Bonnu hladno pripomnili, da je to zadnje plačilo, ki ga dajejo v ta namen. In še teh 50 milijonov so razdelili v 17 milijonov za vzdrževanje britanske vojske, ostalih 33 milijonov pa so namenili kot »pomoč« Veliki Britaniji. Tako so se hoteli zavarovati, da ne bi tudi ostali zavezniki, ki imajo čete na nemškem ozemlju, zahtevali sorazmerno enaka plačila za vzdrževanje svojih

oddelkov. Seveda pa takšno »darilo«, ki je v bistvu le opravičeno plačilo, močno žali britanski ponos. Vlada bo morala slišati še marsikatero grenko na ta račun.

Britanskemu zmanjšanju sil nasprotujejo tudi v Parizu, ker se bojijo, da se ne bi Nemci po odhodu Angležev preveč razšopirili in postali najmočnejša vojaška sila na evropski celini. Britanci pa tudi na te pripombe odgovarjajo z upravičenimi argumenti: »Zakaj pa ste vi umaknili svoje čete iz Atlantiskega pakta in jih poslali na alžirsko bojišče, če vam je toliko do evropske varnosti?«

Kolikor so Britanci trdili v svojih namerah, da znižajo število vojakov pod zastavo, tako so njihovi zavezniki še odločnejši, da tega ne bodo dopustili. Britanski zavezniki sicer soustnujejo z angleškimi težavami in tolažljivo trepljajo Britance po ramah, ostanejo pa docela gluhi, ko je treba nekaj ukreniti za izboljšanje težkega gospodarskega položaja na otokih. In tako, kot vse kaže, bodo kljub upravičnim razlogom in dobrohotnemu razumevanju ostalih Britanci morali še nekaj časa počakati, da bodo lahko uresničili svoje dalekosežne načrte. MARTIN TOMAZIČ

kratko, vendar zanimivo

MLADINA JE ZAČELA S KULTURNIM DELOM

Svoboda v Kranjski gori je že lansko leto ustanovila mladinsko sekcijo, ki je z delom začela, potem pa je nekje obtičala. Zdaj so jo spet oživili in udeležba na prvem sestanku je pokazala, kako zelo želi mladina sodelovati v kulturnem življenju na vasi. Ustanovili so svojo glasbeno, pevsko in recitacijsko skupino, se odločili za sodelovanje pri pevskem zboru društva in v šahovski sekciji ter se dogovorili, da si bodo na svojih sestankih z medsebojno pomočjo v obliki tekmovanja širili obzorje. J. S.

ČE VOZIJO KOLESARJI BREZ LUČI

Dne 3. marca okoli 20. ure sta na cesti III. reda Britof—Predoslje trčila kolesar Vinko Cizmar iz Kokrice in neki neznanec, ki je po nezgodi pobegnul. Obadva kolesarja sta bila brez luči, razen tega pa je Cizmar vozil v vinjenem stanju. Bil je lažje poškodovan. R.

POHVALA KAMNIŠKEMU OBČINSTVU

Uprava kamniškega kina je uvedla mesečni abonma za četrtkove kino predstave, ko predvajajo ponovitve že igranih filmov, pa tudi filme, ki jih v

Kamniku še niso vrteli. Zamisel je posrečena, saj je bila dvorana razprodana. V letošnji sezoni kamniško občinstvo zelo obiskuje tudi gledališke predstave. Vseh šest predstav je bilo razprodanih že v predprodaji, kar se v Kamniku še nikoli ni zgodilo. Z.

KAKŠNA NAJ BO NOVA TRGOVSKA HIŠA NA RAVNAH

Ravne so najbolj obljuden del mesta Tržič, kjer doslej ni bilo niti ene trgovine. ObLO prepustila tamkajšnjemu prebivalstvu odločitev, čemu naj bodo namenjene posamezne poslovalnice (gostilna, mesarija, pekarija, trgovina z živili, mlekarna in podobno). Občinski ljudski odbor bo po odločitvi prebivalstva takoj naročil opremo. J. V.

OTROK SE JE ZADUŠIL V STANOVANJU

V nedeljo, 3. marca se je v vasi Zgoša zadušila v stanovanju 4 mesece stara deklica Pavla Kokalj. Starši so tisti večer zakurili ločeno peč. Na njej je bila položena deska, kjer sta se sušili dve plenici. Ker se je gornji del peči močno segrel, se je deska vnela, ogorki pa so padli v papirnato škatlo z drvmi tik ob peči. Drva so pričela tleti. Otroka, ki je bil sam doma,

so našli že mrtvega. Zadušil se je z ogljikovim monoksidom. R.

NESREČA ZARADI HITRE VOZNE

Dne 1. marca ob 9.30. uri se je dogodila prometna nezgoda na Javorniku pri Jesenicah. Motorist Jože Hutar se je zaletel v obcestni kamen. Pri padcu je dobil težje poškodbe, zaradi česar so ga odpeljali v jeseniško bolnišnico. Na vozilu je bilo za 100.000 dinarjev škode. Komisija je ugotovila, da je prišlo do nesreče zaradi hitre vožnje.

TOVORNI AVTOMOBIL PODRL KOLESARKO

V nedeljo okoli 20. ure se je v vasi Britof pri Kranju dogodila prometna nesreča med voznikom tovornega avtomobila S-1337 Francem Šubicem in kolesarko Franciško Potočnikovo s Primskovega. Vozila je brez luči in avtomobil je bil med prehitvevanjem pri odcepu ceste v Predoslje zbil po tleh z zadnjim delom karoserije. Pri padcu je dobila težje telesne poškodbe — zlom prsnega koša. Prepeljali so jo v ljubljansko bolnišnico. Nezgoda je delno zakrivila sama, ker ni imela luči, delno pa tudi voznik, ker ni upošteval njene prednosti. R.

VSEM ŽENSKAM OB 8. MARCU ISKRENO ČESTITAMO. TA DAN JIM DAJE PONOVO PRIZNANJE ZA VSE NAPORE PRI ZBOLJŠANJU ŽIVLJENJSKIH POGOJEV NAS VSEH DOLŽNOSTI, KI JIH IMAJO ŽENSKE V SEDANJH DRUŽENIH ODNOSIH, NISO MALENKOSTNE. NEKATERE SE TRUDJO PRI STROJIH, DRUGE PRISPEVAJO SVOJ DELEŽ V UMŠKIM DELOM, S SODELOVANJEM V DRUŽBENEM UPRAVLJANJU, PREDVSEM PA NOSIJO SE LEVJI DELEŽ PRI VZGOJI OTROK IN SKRBI ZA DRUŽINO. DAJMO JIM PRIZNANJE ZA NJIHOV TRUD IN JIM Z UVELJAVLJANJEM ENAKOPRAVNOSTI POMAGAJMO NOSITI DVOJNO BREME.

KAJ SODIMO O... POMOČI GOSPODINJSKEGA BIROJA ŽENAM
Dandanes je precej žena zaposlenih. Ko pridejo iz službe, jih običajno čakajo doma še vsa gospodinjstva dela. Da bi zaposlenim ženam čimbolj olajšali delo, je bil že pred leti ustanovljen v Kranju gospodinjstveni biro. Žene se vedno bolj poslužujejo uslug, ki jim jih nudi biro. Vendar je opaziti, da teh uslug ne iščejo žene-delavke, čeprav si biro prizadeva, da bi omogočil lažje delo predvsem tem ženam. Povprašali smo nekaj žensk, kaj mislijo o pomoči, ki jim jo nudi gospodinjstveni biro.
Prva uslužbenka: »Reči moram, da mi gospodinjstveni biro nudi precejšnjo pomoč. Za težja dela mi posredujejo tudi gospodinjstvene pomočnice. V večini primerov le-te v redu opravijo svoje delo. Cena uslug po mojem mnenju ni previsoka. Tudi stvari, ki jih dajem v krpanje, mi v redu zašijejo.«
Druga uslužbenka: »Vsa glavna domača dela opravi sama, le včasih nesem v biro perilo, ki mi ga dobro zašijejo. Po mojem mnenju so cene tem uslugam primerne in niso pretrirano visoke.«
Delavka: »Doma imam štiri otroke. Vse delo opravi sama, čeprav gre težko. Zato delam ves dan in pozno v noč. O tem, da bi iskala pomoči v gospodinjstvenem biroju, se nisem razmišljala, zdi pa se mi, da mi sredstva tega ne bi dopuščala.«
Usluženka — pobudnica ustanovitve gospodinjstvenega biroja: »Že vseskozi spremljam delo gospodinjstvenega biroja. Iz meseca v mesec se žene vse bolj poslužujejo uslug, vendar pa je med temi ženami odločno premoval delavke; sedaj zahajajo tja največ uslužbenke. Gospodinjstveni biro nudi pomoč predvsem pri krpanju, posreduje jim gospodinjstvene pomočnice, razen tega pa jim nudi tudi druge usluže — pranje, šivanje, otroško konfekcijo itd.«
Predsednica upravnega odbora gospodinjstvenega biroja: »Zdi se mi, da delavke ne iščejo pomoči v gospodinjstvenem biroju delno zaradi nizkega zaslužka, največ pa po mojem mnenju zato, ker se nekako ne morejo privaditi, da bi za delo iskale pomoči drugje. V biro zahajajo zato le v primerih bolezni in iščejo pomoč samo za težja dela — pranje.«
Lj.

Vasjska kronika
ZBOROVANJE EKONOMISTOV V KAMNIKU
Ekonomisti kamniške občine bodo imeli 9. marca že drugo zborovanje v letošnjem letu. Obravnava bodo zanimive teme iz gospodarske problematike kamniških industrijskih podjetij.
KZ PODNART BO GRADILA POSLOVNE PROSTORE
V nedeljo, 3. marca, je bil v Podnartu občni zbor kmetijske zadruge. Kljub majhni udeležbi je bila razprava plodna. V preteklem letu so imeli 41.370.899 dinarjev prometa, to je 3,5 odstotka več kakor predlanskim. Dobiček znaša približno 1,5 milijona dinarjev. — Zadrugi so sklenili, da bodo čimprej kupili moderno mlatnico in kolektivno mlatilo žito. Če bodo dobili potrebni kredit, bodo že letos začeli graditi lastne poslovne prostore. Vsi odseki so zelo delavni, le mladi zadrugi bi bili lahko bolj marljivi. Občnega zbora se je udeležil samo eden od njih.
C. R.
BISERNA POROKA NA BLEDU
Te dni sta praznovala 60-letnico skupnega življenja Franciška in

KAKO BO Z MLEKOM NA GORENJSKEM?

Mleka je na Gorenjskem od meseca do meseca več — Potrošnja se ne povečuje sorazmerno s proizvodnjo — V hrbovskih krajih ne morejo prodati vsega mleka — Odkupna mreža je pomanjkljiva — Mlekarnice ne morejo predelati vsega mleka — Predvidene so investicije za obnovitev strojnega parka v kranjski in škofjeloški mlekarni

Proizvodnja mleka v zadnjih letih na Gorenjskem stalno raste. Leta 1954 je bilo v kranjskem okraju odkupljenega okoli 4,734.000 litrov mleka, 1.1955 5.308.000 litrov, lani pa so mlekarne odkupile že okoli 7 milij. 365.000 litrov mleka. Kljub tako obsežnemu odkupu pa niso bili odkupljeni še vsi tržni preseški mleka. Razen tega mlekarne zaradi majhne zmogljivosti niso mogle predelati vsega mleka.

Čeprav povprečna molznost krav lani še ni bila na zadovoljivi višini, je bila ponudba mleka v mnogih krajih večja od povpraševanja. Od skupne množine, ki so jo kupile mlekarne lani, so ga prodale okoli 3.907.402 litra, vse ostalo mleko pa so predelale. Največ mleka je lani prodala kranjska mlekarna — okoli 2,212.900 litrov, blejska 306.670, škofjeloška 222 tisoč 514, mlekarna v Bohinjski Bistrici okoli 56.203 litra, v Srednji vasi 5922 in Stari Fužini 3123 litrov mleka letno. Mlekarnice odkupujejo mleko preko zbiralnic, ki še niso povsod urejene. Treba bo misliti na to, da bodo te zbiralnice opremljene s hladniki, higienskimi pripravami itd.

Potrošnja mleka je na Gorenjskem še vedno majhna. O dejanski potrošnji mleka na osebo je pravzaprav težko govoriti, ker se stalno menja, tako časovno kot krajevno. Res pa je, da naši ljudje še vse

preveč segajo po drugih pijakah, kot po mleku.

Mlekarnice so doslej odkupovale v večini primerov že mleko vsake kakovosti. V bodoče pa bo mleko ocenjeno po mikrobiološkem stanju, z drabnoživkami prek povprečja okuženo mleko bo slabše plačano in obratno.

Od selektivnega odbiranja mleka na Gorenjskem lahko pričakujemo, da se bo kakovost mleka izboljšala, ker bodo mlekarne odkupovale le dobro mleko. Verjetno se bodo nekateri kmetje v hrbovskih krajih, kjer mleko zdaj težje odprejajo, začeli usmerjati na gojitev pitane živine. Tu je namreč problem prodaje mleka še toliko večji zaradi neurejenega prevoza. Zlasti v najoddaljenějšíh krajih Selške doline itd. je prometna mreža neurejena. Kmetje prav zaradi tega ne morejo prodati vsega mleka v industrijske kraje in si zato pomagajo s tem, da ga sami posnemajo in izdelujejo maslo. Zaradi nehigijskih priprav je sanitarna inspekcija menila, naj kmetje sami ne izdelujejo masla za prodajo, toda — kam naj sicer dajo mleko? V mlekarnah so mnenja, da je to maslo tudi mnogo slabše in bi ga morali zato cenjeje prodajati.

Prevoz mleka je urejen le v nekaterih krajih, ne moremo pa reči, da je zadovoljiv. Okoli 70 odstotkov mleka prevažajo od zbiralnic do mlekarn s kamioni, 3 do 5 % še vedno z vlakci (predvsem v gornjesavski dolini).

ostale količine pa odpadejo na prevažanje z vozmi (predvsem v bohinjskem kotu).

Morda je tudi vprašanje boljše oskrbe potrošnikov z mlekom že toliko dozorelo, da bi le-ti lahko dobivali mleko po naročilu na dom, kar prav te dni uvajajo, denimo, v Ljubljani. V Zagrebu se je ta praksa, ki so jo vpeljali že pred letom, prav dobro obnesla.

V industrijskih krajih pride povprečno le malenkostna količina mleka na osebo. Nasprotno pa je potrošnja mleka na kmetih dokaj večja. Na vasi ostane od skupne količine mleka okoli 46 %, od tega 19 % za vzrejo telet, 27 % pa za ostalo potrošnjo (prehrano ljudi, vzrejo prašičev in tako dalje).

Pri svojih sedanjih kapacitetah mlekarne ne morejo predelati vsega mleka v kvalitetne mlečne izdelke. Mlekarni v Kranju in Škofji Loki sta zato že predvideli sredstva za povečanje strojnega parka.

Prebivalci Jesenic dobivajo mleko po dokaj čudni poti. Mleko, ki jim ga delno pošilja tudi blejska mlekarna, naredi, preden pride do potrošnika, dokaj dolgo pot — iz zgornjesavske doline mimo Jesenic na Bled, kjer ga pasterizirajo in nato pošljejo nazaj na Jesenice. Lastne mlekarne na Jesenicah nimajo. Večino mleka pa dobivajo Jeseničani iz Tolmina. Tudi kranjska mlekarna bi lahko, kot meni direktor mlekarne, oskrbovala Jesenice z mlekom, vendar so tolimnske mlekarne konkurenčno sposobnejše. V načrtu pa je, da se na Jesenicah zgradi nova mlekarna, ki bi oskrbovala ves jeseniški kot. LJ.

TOV. ROMAN ALBREHT
KANDIDAT ZA POSLANCA

Te dni so bili v volilni enoti, ki obsega levi breg Save na področju prejšnje občine Kranj, zbori volivcev — proizvajalcev, ki so razpravljali o nadomestnih volitvah v Zbor proizvajalcev Ljudske skupščine LRS. V tej volilni enoti je bil na zadnjih volitvah izvoljen za poslanca pokojni tov. Mavricij Borc.

Zbori volivcev — proizvajalcev so te dni osvojili predlog sindikalnih organizacij, po katerem predlagajo kot kandidata na ljudskega poslance v Zbor proizvajalcev Ljudske skupščine LRS tov. Romana Albrehta. Tov. Roman Albreht, po poklicu novinar, je bil rojen 19. junija 1921 v Begunjah na Gorenjskem v družini pisatelja Ivana Albrehta. Po dokončani gimnaziji v Ljubljani je nadaljeval pravni študij, ki pa ga je prekinil zaradi aktivnega sodelovanja v NOB. Okupator ga je poslal v internacijsko taborišče. Po osvoboditvi je bil Roman Albreht publicist in prosvetni delavec. Bil je urednik »Primorske borbe«, »Delavske enotnosti«, tjalnik Zveze Svobod in nato Sveta Svobod in prosvetnih društev Slovenije, zlasti pa ga delavci poznajo kot dolgoletnega sindikalnega aktivista. Sedaj je tov. Roman Albreht tajnik Republiškega sveta Zveze sindikatov za Slovenijo in član Centralnega sveta sindikatov Jugoslavije.

AKCIJA POTROŠNIKOV ELEKTRIČNE ENERGIJE

Precejšen del Mojstrane preskrbuje z električno energijo domača lokalna centralca, vendar je tok tako slab, da koristniki sploh ne slišijo radijskih sprejemnikov, pogosto pa celo ob 200-avečnih žarnicah ne vidi ob brati. Tok iz te centrale so dobili tudi delavci, ki so zgradili za vasjo novo naselje. Ti so zdaj skupaj s starejšimi odjemalci električne energije iz domače centrale začeli akcijo za priključitev k drž. omrežju. — Zelo radi bi se o tem pogovorili na zboru volivcev, ker smatrajo, da bi jim zlasti Uprava komunale službe na Jesenicah pri tem veliko pomagala, če že ne drugače, s tem, da bi jim dovolila uporabiti dosedanje napeljava in prispevala denarna sredstva za priključek k državnemu omrežju. Res ni pravično, da ima polovica vaščanov dobro razsvetljavo, polovica pa si od večera do večera kvari oči, ki je prikrajšana skoraj za vse pridobitve, ki jih prinaša električna.
J. S.

Plače v obrtništvu

Plačni sistem v socialistični obrti je še neurejen. Je več primerov (predvsem v Selški in Poljanski dolini), ko mojstri, upravniki občinskih obrtnih obratov zaslužijo na mesec po 8000 do 9000 dinarjev, ali povprečno 42 dinarjev na uro, kar v industriji ustreza približno najnižji plači za kvalificiranega delavca. Kakošno je ob taki plači njihovo zanimanje za vodenje obrata, je razumljivo. Prav tako je razumljivo, da tako stanje nič kaj blagodejno ne vpliva na razvoj socialističnega sektorja v obrtništvu.

Vzrokov za tako nizko plačo je več. Eden osnovnih je nedvomno plačna zmogljivost obrata. Cene storitev in izdelkov v občinskih obrtnih delavniceh morajo biti približno take, kot pri privatnikih, ali pa celo pri sušmarjih, ker bi drugače obrat ostal brez dela. V pogledu družbenih datumov pa so privatniki — sušmarji pa še celo — v boljšem položaju, kot socialistična obrtna podjetja. Neko obrtno podjetje v Zireh lani na primer ni moglo povečati ravni tarifnih postavk za dovoljenih 5 odstotkov, ker preprosto ni imelo za to povečanje denarnega kritja.

Da bi se letos pravičnejše uredilo nagajevanje tudi v socialističnih obrtnih obratih, je posebna komisija Okrajne obrtne zbornice sestavila predlog za plačevanje upravnikov obrtnih delavnic. Ta predlog je pa nekoliko pomanjkljiv. Razpon od 12 do 27

tisoč dinarjev mesečne plače za upravnika, je v primerjavi z industrijo nekoliko prevelik. Slaba stran tega predloga je tudi v tem, da poskuša izenačiti plače vodilnemu kadru, kljub zelo različnim rezultatom in pa pogojem dela v posameznih obrtnih obratih. To pomanjkljivost je uvidela tudi komisija sama in zato predlaga, naj bi posamezni obrtni obrati pač določili plače upravnikom v skladu z njihovimi denarnimi zmogljivostmi, ker so predlagani razpomi samo osnova za okvirno orientacijo. Je pa na drugi strani spet res, da bi vztrajanje na lanskoletnih oktobrskih plačah in 5 % oziroma 10 % lahko v nekaterih primerih — iz zgoraj navedenih vzrokov — imelo silno slabe posledice. Delavci bi še bolj »bežali« v industrijo in tudi sušmarstvo bi se povečalo.

Plačni sistem v obrtnih obratih bo treba predvsem vskladiti s finančnimi možnostmi. Po pravilu višje plače ne bi mogle opraviti povzvišanja cen storitev in izdelkov. — Plače nikakor ne bi smele narasti preko razumljivih meja, ne bi pa bilo spet prav, da bi z ozkosrčnostjo zavrili razvoj socialističnih obrtnih obratov.

Kot osnovno možnost za višje plače je treba tudi v obrti videti večjo delovno storilnost, ne pa si obetati izboljšanja plačnega sistema samo od formalne procedure okrog izkoriščenih in neizkoriščenih odstotkov za povišanje ravni tarifnih postavk. ABC

GLAS GORENJSKE

DOBRA POBUDA

Vodstvo sindikalne podružnice posveča skupaj z upravo Gozdnega gospodarstva na Bledu vso skrb strokovnemu izpopolnjevanju gozdnih delavcev in uslužbencev. V ta namen je priredilo več strokovnih predavanj in seminarjev iz politične ekonomije, gozdarske stroke in splošnih predmetov. Ob koncu bodo vsi udeleženci delali strokovne izpise. Tako podjetje samo z lastnimi strokovnimi močmi in sredstvi omogoča delavcem, da se izpopolnjujejo, kar hkrati vpliva na izboljšanje njihove kvalifikacije. Pri organizaciji predavanj na terenu gre zasluga za uspeh predvsem tajniku podružnice ing. Ciglerju. JB

USTANOVILI BODO DRUŠTVO PRIJATELJEV PRIRODE

Pred dnevi so zastopniki sindikalnih podružnic blejskih podjetij izvolili iniciativni odbor društva prijateljev prirode. Le-ta naj bi takoj organiziral samostojna društva po podjetjih, kjer so pogoji za to. Manjša podjetja pa bodo vključena v krajevni odbor društva. JB

KZ NAKLO JE USTVARILA 6 MILIJONOV DIN DOBIČKA SAMO OD BOROVNIC

Pretekli terek so kmetovalci iz Naklega in okoliških vasi imeli redni letni občni zbor zadrug, kateremu je prisostvoval tudi predsednik Občinskega ljudskega odbora Kranj, tov. Vinko Hafner in zastopnik kmetijsko-proizvajalne poslovne zveze iz Kranja. Občni zbor je zelo dobro potekal, saj so bila poročila predsednika, tajnika, blagajnika in posameznih odsekov dobro pripravljena. Iz poročil je bilo razvidno, da je zadruga na splošno dobro gospodarila, tako tudi posamezni odseki, le strojni in živinorejski sta napravila izgubo. Strojni zaradi tega, ker so bili zadržni stroji premalo izkoriščeni, živinorejski pa zato, ker imajo v kontroli veliko število krav oziroma rodovniške živine. Člani zadruga so živahno razpravljali o vseh problemih zadruga, kakor tudi o ženah zadrug in odseku mladih zadrugnikov.

Največ razprave je bilo okoli blagajniškega poročila, kajti v njem je bilo prikazano, da je zadruga ustvarila 8.200.000 din dobička. 6 milijonov dinarjev je zadruga zaslužila pri odkupu borovnic, ostali znesek pa od zadržne trgovine. Pri odkupu borovnic je imela zadruga v Naklem največ uspeha v Sloveniji, saj je odkupila 28.000 kg prvovrstnih borovnic, ki so šle v izvoz. Čisti dobiček zadruga so namenili za investicije. Razpravljali so tudi o 50 % zneska celotnega dobička, ki naj bi ga odvedli Občinskemu ljudskemu odboru. V razpravo o tem vprašanju je posegel tudi predsednik Vinko Hafner, ki je zadržnikom svetoval, da bi se ta znesek uporabil za investicije, ki bi služile občini kot celoti, pri gradnjah na njihovem območju. V ta namen so sklenili, da bodo skupno z Okrajno zadrugo zvezo gradili v Naklem skladišče semenkega krompirja.

Iz dobička, katerega so namenili v investicijski sklad, pa bodo v Naklem pričeli graditi strojno remizo, ki je zadržni neobhodno potrebna. Podobno strojno remizo bodo zgradili tudi v Dupljah. V Dupljah bodo postavili tudi veliko vozno tehtnico, ker so vse okoliške vasi brez nje in so zaradi tega odvisne od Kranja ali Naklega. Sklenili so, da bodo prodali tudi en traktor. Kupili pa bodo novi veliki kombajn (mlatilnico) za žetev in mlatev žitaric. Zadržniki, zlasti pa zadržnice, so razpravljali o tem, da bi iz investicijskega sklada zgradili v Naklem pekarno, ker je ves okoliš brez nje. — Po daljši razpravi so bili mnenja, da nima pomena graditi v Naklem pekarno, ker bi bila premalo izkoriščena, saj bi predvidoma stala okoli 20 milijonov dinarjev, ker v Kranju pripravljajo gradnjo dveh velikih parnih pekarn, v Trzinu pa eno, ki bodo lahko oskrbovale s kruhom tudi Naklo. C.

JUTRI
bo žreb
razdelil
90
dobitkov

med naše naročnike, ki so poravnali naročnino za vse leto 1957 vnaprej. Dobitke so prispevala naslednja podjetja:
Restavracija Kranj — 1 steklenico likerja; trgovsko podjetje »Elita« Kranj — 1 ženski pulover in 2 pričke; Mesarsko podjetje Naklo — 1 komad suhega mesa; Miha Teran, frizer, Naklo — 1 parno ondulacijo; trg. podjetje »Usnje« Kranj — 1 par napejnice; »Meso« Kamnik — 1 komad toplanske salame; slaščičarna »Vesna« Kamnik — torta; Keramična kemična industrija Kamnik — 2 vazi in 56 skodelic; restavracija »Planinka« Kamnik — 1 steklenico likerja in 1 steklenico vina; trg. podjetje »Izbrana« Lesce — ležalni stol; Tkalnica Otoče — 6 rjuh; »Inteks« Kranj — 1 karlon žepnih robcev in 3 m pepelina za moško srajco; Tovarna gumbov Kamnik — za 1000 din gumbov, pohištvno okovje; to-

varna »Plamen« Kropa — garnituro okovja za smuči; »Tapejništv« Radovljica — otomano; »Okovje« Kamna gorica — garnituro okovja; »Preskrba« Trzin — blago za žensko obleko; »Selske« Skofja Loka — moški klobuk in damsko baretto; »Oprema« Kranj — mesoreznicico; tovarna »Stol« Duplica — dva stola; trgovsko podjetje »Pri Kranju« — srajco; Tovarna čokolade, Lesce — 2 kg čokolade; »Tapejništvo«, Kranj — blazino za stol; Mestna klavnicna Kranj — gnjat; Tovarna »ISKRA«, Kranj — dinamo; »Kuriyos« Kranj — 1 tona krmeljskega premoga; »Induplat«, Jarše — več brisač; Mirko Ješe, Podnart — sobni stol; Mestna brivnicna Kranj — 2 hladni ondulacij; »Zeleznina« Skofja Loka — univerzalno drobilnico; »Gorenjka« Jesenice — 3 steklenice slivovke; Mestna slaščičarna Kranj — torta; »Soboples« Kranj — ple-

skanje pohištva; »Manufaktura pri mostu« Skofja Loka — srajkerja; »Krona« Skofja Loka — 2 steklenici jajčnega likerja; Mesarsko podjetje OZZ Skofja Loka — gnjat; Zadržna mlekarna Čirče — 2,70 kg sira; »Planika« Kranj — par moških čevljev; Gostinsko podjetje »Pri Jerci«, Kranj — steklenico likerja; »Pletenina«, Kranj — moško srajco; »Roleta-Mizarstvo«, Kranj — ležalni stol in pralnik; »Standard«, Kranj — 1 podplata; »Pleskarstvo«, Kranj — pleskanje kuhinjskega pohištva; »Steklarstvo«, Kranj — ogledalo; Markelj Ciril, Otoče — sobni stol; Markelj Marija, Otoče — 1,51 sadjevca; »Gorenjska oblačilnica«, Kranj — svilena ženska bluzica; Ramšak Rudi, Otoče — kuhinjski stol; »Tovarna kos in sprov«, Trzin — 1 garnitura ročnega orodja in 2 garnituri poljedelskega orodja; »Restavracija pri pošti«, Tr-

zin — steklenica likerja; »Prehrana«, Trzin — steklenica likerja; Slaščičarna Kuljič, Trzin — torta; Društvo upokojeencev, Kranj — steklenico likerja; »Tovarna gumijevih izdelkov Sava«, Kranj — termofor; Sivec Franjo, mizar, Brezje — okvir za otoman; Gradb. podjetje »Gorenjske«, Radovljica — 6 vreč cementa; »Zeleznina«, Radovljica — vinski servis; »Predilnica«, Begunje — 2 kg volne; »Sukno«, Zapuže — blago za moško obleko; Gostilna »Potočnik«, Bistrica — 2 lira žganja; Hotel »Triglava«, Radovljica — 4 buteljke vina; Mesarija, Bled — 3 kg teška gnjat; »Vino«, Bled — 3 steklenice slivovke; Krajevna gostilna, Kamna gorica — 2 buteljki vina; hotel »Evropa« — bledo likerja.
Razen teh dobitev smo nabavili tudi moško kolo znamke »ROG« in radio aparat »Vesna M 56«, najnovejši izpopolnjeni

izdelek podjetja »Telekomunikacije«.
Žrebanje bo jutri 9. marca ob 4. uri popoldne v prostorih uredništva »Glasu Gorenjske«. Komisija, ki bo vodila žrebanje, smo izžrebali kar mi sami izmed najstarejših naročnikov in prosimo, naj na dan žrebanja na naše stroške pridejo popoldne v Kranj:
MARIJA ROBIČ, Plavž 18, Jesenice;
PAVLE KRAJNIK, Kokra Franc CVETKO, Novi trg 29, Kamnik;
MARA KOBAL, Demšarjevo predmestje št. 9, Skofja Loka;
AVGUST KNIFIC, Ravne 13, Trzin.
Potne stroške jim bomo povrnili. Izmed naročnikov, ki se bodo udeležili žrebanja, pa bodo izvolili še nekaj članov komisije kar pred začetkom žrebanja. Vabimo vas, da se žrebanja udeležite v čim večjem številu!

ČLOVEK V BOJU ZA SVOJO PODOBO

Ob »Nočeh jeze« lahko spoznavamo svoj odnos do sočloveka — ali bolje dejavino opredelitev našega bivanja. Problemi, ki jih v tej dramati postavljata in razrešuje avtor, razgalijo gledalca samega pred seboj in mu odkrijejo, koliko skriva v sebi človečnosti in visoke etične kulture. Salacrou daje človeka na tehtnico in zelo natančno tehtja njegova nagnjenja. Prikazuje dve vrsti ljudi — ljudi, ki so že premagali v samem sebi egoizem in stopili na pot, ki se ji pravi humanost, in ljudi, ki tega še niso storili. Avtor z neverjetno silo trga z obraza krinko sistem, ki jim strah za osebnostni blagor ne pusti, da bi občutili, kako čudovito zveni beseda — človek: prijatelj, tovariš. Nič čudno ni, če takšno problematiko oblikuje Salacrou ob vojni snovi, saj prav situacije, ki jih ustvarja vojna, zlahka odgrnejo zastor, da se odigra drama, ki ima naslov — Človek v boju za svojo podobo. Zgoditi se, da videza ni več, da se mora pokazati zgolj resnica; potrebno je naglo reagirati, skoraj da brez premisleka. — »Vsakdanja«, uniformirana človeška »poštenost« ob takšnih trenutkih izgubi svojo funkcijo in ni več uporabna. Če je v notranjosti vse etično trdno, odločitev ni težka. Toda, če je človeku vodilo egoizem — s podobo povedano — neobčutiljiva mirnost katedrale (zakonca Bazire), potem sledi izgovor: razlika je med tem, kar je storjeno in tem, kar je hoteno. Ob etično polnoizvrnem zavestnem dejanju do take razlike ne more priti; lahko pač samo ledaj, kadar gospoduje sebičnost, ob kateri se ne more izobraziti čut odgovornosti do sočloveka ter se organsko zlititi z osebnostjo. Zato tudi strah. Človek, ki ga obvladuje strah, tudi ne more razumeti, odkod nekaterim ljudem pogum, da umirajo z zavestjo, da bo žrtev rodila novo življenje, da bo ustvarila srečo njihovih otrok. Salacroujevo delo ne odkriva humanističnih idej zgolj s filozofsko preciznostnih idej, ampak oblikuje življenje tudi z izredno umetniško silo. Avtor pri oblikovanju drame uporablja nekatere modernistične dramaturške prijeme, da bi idejo z vsebino kar se da bolj plastično oživel in obenem izrazil hotenje — uporabiti ob sodobni tematiki tudi sodobnejšo formo. Salacroujeva drama virtuosno izrablja vse te formalne prijeme in bilo bi povsem zgrešeno meniti, da so ti le sami sebi namen. »Noči jeze« odlikuje tudi izredno eleganten in duhovit dialog, čeprav sem in tja kar malce patetičen.

Režiser Juro Kislinger je skušal izrabil najrazkmejša sredstva, da bi to, tehnično zelo zahtevno delo, kar se da dobro odrsko realiziral. Ni dvoma, da mu je uspelo izpeljati naglo in pravično izmenjevanje prostora in časa (sedanjost, retrospektivnost, nadrealnost). Ni pa teh prenosov samo tehnično vzorno izvedel, ampak je ob tem ubranilo spreminjal vzdušje in časovni kolorit posameznih prizorov. S spreminjenim načinom igralčevega posredo-

OB SEDMI PREMIERI V PG — A. SALACROU: »NOČI JEZE«

vanja in s svetlobnimi efekti je režiser poudaril razliko v ozračju prizorov vsakdanje realnosti in nadrealnosti, ne da bi razbil enotnost značajev igralških likov, marveč jih samo presumeril v stillo drugačno območje. Režiserjevi prijemi so dopuščali igralcu, da se lahko popolnoma izrazi in pokaže kvalitete svoje igre. Morda bi režiserju očitali delno mizanscensko okornost in premajhno pazljivost pri ubiranju posameznih prizorov (posebno v drugem dejanju), saj je včasih čutili ob prelivanju dogajanja v prizorih, praznine in raskavosti, kar bi sicer morale odpasti. Rekli bi, da je režiser bolj invenciozno in spretno zajel celoto, kakor pa posameznosti, ki jim je posvetil premalo pozornosti in skrbne obdelave. Sceni (arh. S. Jovanović) sicer nas plošno ne bi mogli kaj ugovarjati, edino ob privzdignjeni ploščadi od sredine odra navzven, se zdi, da takšen scenografov domislek ni bil preveč posrečen in da je utesnjeval režiserja in igralce.

Igralci: Jeana je kreiral J. Zupan. — Zanj lahko trdimo, da je, zlasti v partijah slepega Jeana, zadel tisti ton, ki ga ta tragična osebnost zahteva in dal umirjeno in izrazno impresivno igralsko stvaritev. Bil je igralsko bogat ob izpovedovanju trpljenja in ne-

vsiljiv ob mestoma patetičnem izražanju. Ne moremo sicer trditi, da je bil vseskozi na enakem nivoju v kakovosti igre, toda v višjih je bil vedno sugestiven. H. Skebetova kot Jeanova žena — Luise, je z J. Zupanom tvorila igralski par, ki je bil skladen in uravnotežen. Posamezni epizodni izreznjene vloge so bili živi in doživljajsko ter izrazno skrbno izdelani. Strahopetnega malomeščana Bernarda je predstavljajal M. Cegnar, njegovo ženo Pierrette pa N. Bavdaževa. Karakterno je bil tudi ta par med seboj skladen, toda igralsko M. Cegnar svoje partnerice nikakor ni dosegal. V mnogočem je bil premalo izrazit in osebno nedograjen, da bi mogel dati visoko kvaliteto igro. Vsekakor pa mu ne smemo odrekniti okretosti, prizadevanja in zanimivih igralskih iznajdljivosti. N. Bavdaževa je gospo Pierrette igrala suvereno, temperamentno in obvladujoče, čeprav morebiti sem in tja preveč zunanje teatralično. Rivoire J. Pristova je bil na splošno premalo izklesan, toda v nekaterih momentih (n. pr. ob progli) zelo prepričljiv. Déde — M. Mayerja je malce nesproščeno izražal zavzetost in toplino, ugajal pa zlasti z nekaterimi čustvenimi niansami. Lecoqu — F. Trefalta pa je po dokaj blede začetku postal ob koncu močna podoba. — Vi. Stiglic je nesimpatičen lik Pisancina posrejeval stvarno in solidno.

G. Kocijan

»Pri belem konjičku«

S peto premiero v letošnji gledališki sezoni — z opereto »Pri belem konjičku«, ni hotela igralska družina DPD »Svoboda« Kranj doseči ničesar drugega kot zabavati gledališko publiko. To se je — vsaj tako sta pokazali premiera in nedeljska ponovitve — prizadevalni svobodašem tudi v polni meri posrečilo. Pretežna večina gledalcev v tesno zasedeni dvorani, je bila z delom, kakor tudi z uprizoritvijo zelo zadovoljna; seveda pa ne smemo prezreti onih, ki so uprizoritev iz kakršnihkoli razlogov tudi grajali.

Režiser Riko Požnel je prav gotovo storil mnogo; vendar bi mu očitali tudi nekatere spodrsiljaje. — Množičnim prizorom je posvetil premalo pozornosti, zato so učinkovali ohlapno, mestoma razbito, vsekakor pa brez zadostne dinamike. Tudi odrski izreki, na katero se pogosto opozarja, bi bilo marsikaj očitali. Kazno pa je, da se je režiser vseskozi boril z mnogimi težavami, zlasti s premajhnimi izmerami odra. To bi bil tudi vzrok, da so mestoma tudi ba-

letni vložki, v koreografiji Jake Hafnerja, izzveneli neubrano in okorno.

Med igralci se je zlasti odlikoval Tone Hožko v vlogi fabrikanta Koterine. S svojo sproščeno igro je na mah osvojil gledalce, ki so mu dali za uspel lik tudi vse priznanje. V ostalih vidnejših vlogah so nastopili Olga Benda in Viktor Benčan, ki se odlikujeta zlasti s prijetnim glasovnim materijalom, dalje Marija Semen, Peter Ambroz, Fredi Kincel in Biblja na Pestotnik, ki ji lahko očitamo malce preveč narejenosti.

GOSTOVANJE V PG

V soboto in nedeljo so v Prešernovem gledališču v Kranju prvič gostovali celjski gledališčniki in pokazali kranjskemu občinstvu, ki je kljub številnim prireditvam v teh dneh še kar nekam napolnilo dvorano, dvoje del iz svojega letošnjega repertoarja: »Vremenarja«, veselo romanco Amerikanca Richarda Nasha in »Dežurno službo«, ak-

Metamorfoza I (lesorez)

Prav gotovo pa je tokrat prijeto presenetil Rado Kokalj v vlogi Stanislava.

In kakšna naj bi bila splošna ocena te uprizoritve? — Kot celota vpliva ugodno, zato smemo pripisati požrtvovalnim igralcem in ostalim sodelujočim k prejšnjim uspehom še novo pohvalo.

S. S.

filmi, ki jih gledamo

»BELI JORGOVAN«

Ta skoraj dve desetletji star ameriški revijski film je še vedno našel številne gledalce med našim občinstvom — zlasti med tistimi, ki so vezani nanj še izpred vojne z bolj ali manj sentimentalnimi spomini. Vendar je treba ne glede na njegove kvalitete, o katerih ne bi izgubljali besed, zapisati, da je v svojem žanru, to je v sentimentalni filmski opereti, še vedno kljub svojim »sivim letom« eden boljših, saj tudi danes po svetu ne izdelajo kaj dosti filmskih operet, ki bi bile boljše od »Belega jorgovana«. Mnogo pripomoreta k temu odlična pevca, bivša člana newyorške Metropolitan opere, Jeanette MacDonald in Nelson Eddy; Jeanette MacDonald pa je tudi dobra igralka, kar v operetnih filmih le poredko srečamo.

»SELINA«

Jane Wyman je imenitna igralka; že mnogokrat smo jo

videli dobro igrati, zlasti pa nam je ostala v spominu iz filma »Johnny Belinda«, v katerem je igrala naslovno vlogo. Zdi se, da je ta igralka kot rojena za idilične, malce tragične in malce sentimentalne vloge — in zdi se, da je film »Selina« narejen nalašč zaradi nje, saj sodi prav v tisti žanr, v katerem se je Wymanova najbolj uveljavila: idila z rahlim nadihom sentimentalnosti, tako imenovana »družinska drama«. »Selina« je vzor take družinske drame — seveda boljše vrste. Pripoveduje o življenju ženske, ki je v usoda v mladosti vrgla iz bogastva v revščino, pa se je s trdim delom pretokla skozi vse težave in pri tem ohranila privrženost življenju in ljubezni do lepote. Na trenutke kar precej sentimentalna štorija ima predvsem eno dobro stran: optimistična je, zelo optimistična in to je v teh vse vrednote prevračajočih časih marsičesa vredno. mm

SREČANJE Z GRAFIKO M. TRŠARJA

Pretekli teden, ob priliki razstave grafike Marijana Tršarja v Kranju, je priredil Klub likovnih delavcev Gorenjske razgovor o sodobnih grafičnih stremeljih. Tolmačil je član SAZU dr. Emilijan Cevc. V tem sestavku bomo obnovili le nekatere detaje iz razgovora.

Razstava grafike Marijana Tršarja v razstavnem prostoru Mestnega muzeja v Kranju, je vzbudila pri ljubiteljih likovne umetnosti precej zanimanja. To zanimanje smemo pripisovati različnemu vzroku, od katerih utegne biti najvažnejši ta, da smo tudi tokrat trčili v problem sodobne likovne umetnosti.

Kaj nam ima povedati grafika M. Tršarja? — V vseh razstavljenih delih, med katerimi prevladujejo lesorez, barvni lesorez, akvatinta in rezervaš — doslej le malo uporabljana tehnika, sicer ni opaziti kakršnih posebnih revolucionarnih elementov v iskanju novih poti v grafični umetnosti, nikakor pa ni moč prezreti naporov ustvarjalca v iskanju samosvojega umetniškega izraza. Se več: mnogo detajlov je, ki govore o ustvarjalčevi osebnosti, tudi. Tu pa tam je opaziti tudi tuje vplive, ki jih priznava tudi sam avtor, vendar pa ti vplivi niso tako močni, da bi ustvarjalca ovirali pri preoblikovanju realnega sveta v samosvoj predstavi svet.

Vsa razstavljenjena dela so mlajšega datuma in predstavljajo dozorelo obliko slikarskega izraza. Sleherno delo vsebuje nekaj človeškega — dognanega — dozorelega, s temeljnimi izhodiščem v realizmu; vse značilne črte realnega sveta pa si Tršar prizadeva ohraniti, pa čeprav se poslužuje abstraktnih prijemov.

Značilno za Tršarjevo grafiko je iskanje psihološke strani življenja — pronicanje v osebnost tragiko in usodnost; prav to je tudi vzrok, da imajo njegova dela rahel prizvok trpkosti, otočnosti in lirčnosti. Lahko bi rekli: Tršarjeva grafika ima v sebi nekaj slovenskega.

Spričo »PODOBE DECKA« bo estetsko močno razočaran, če pa se bo zgrozil, tedaj je podoba svoj namen dosegla, kajti pri tem primeru ne gre za nič drugega kot za doživetje človeške tragike. Slika »NA PLAŽI« je lep primer anatomске vernosti, kjer se ustvarjalec, kljub temu, da sili v smeri kubizma, z vso kreativno potenco upira deformaciji človeškega telesa. Pri lesorezu »ORFEJ IN EVRIDIKA« (spodaj) gre za lep primer človeka, ki išče s prizvokom otožnega snovanja idealizem in lepota. Tu gre vsekakor za momente, ki odpirajo pot v najintimnejše kotičke slikarjevega srca.

Vsa ta in ostala Tršarjeva dela pa je treba poskusiti dojeti. — Njegove umetnosti ne smemo odklanjati. Če bomo njegovo grafiko skušali dojeti s srcem, tedaj bomo našli tudi sozvočje z umetnikovo ustvarjalno silo.

Grafik M. Tršar je doslej razstavljal v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Sarajevu, Celovcu, Bonnu, Torontu, Münchenu, Londonu in Lionu.

S. S.

DVE PREMIERI na Bohinjski Beli

V zadnjih nekaj tednih so na Bohinjski Beli uprizorili kar dve igri: Bitenčevo »Ugasle luči« in dramo Mateja Bora »Kolesa teme«. To sta letos že tretja in četrta premiera domačih igralcev. Tako plodno delo dramske skupine pa je mogoče le zato, ker so vadili kar v dveh skupinah hkrati. Obe uprizoritvi je publika sprejela hvaležno in z zadovoljstvom. Obisk je bil dober tudi na ponovitvenih predstavah.

Igra »Ugasle luči« je povprečno odrsko delo iz zadnje vojne. Obravnava moralni problem mlade kmečke žene, ki iz dna duše sovraži svojega moža. Ko zve, da se nahaja nekje v bližini, na Jelovci pri partizanih, se njeno neutešljivo sovraštvo še bolj razvname. Zato sklene svoj načrt: ve, da se moč zadržuje vsako soboto v Zagoricih pri stari materi. Da bi zadostila notranjemu gnevni in izvedla maščevanje, ga izda nemškemu gestapovcu in se mu za uslugo vrže v naročje. Gestapovec Heinz, tip zagriženega diktatorja in naspiljenega hitlerjevskega vojščaka, malce začuden toda z zadovoljstvom sprejme to zlobno in nečloveško izdajstvo. Do končnega maščevanja pa ne pride, ker partizanske sile zavzamejo vas in onemogočijo to nakano.

Delo je sicer zastavljeno dobro, obravnava zapleten psihološki problem človekove razdvojenosti in sle po maščevanju, toda v globino razpoloženja čestokrat ne zadene, zato tudi človeka ne pritegne s tisto elementarno silo, kot bi ga sicer. Usmerjena je bolj na zunanje učinke in odrsko dogajanje.

Zato usodno Tonino sovraštvo do lastnega moža ne prepriča dovolj.

Igralci so se z uprizoritvijo zelo potrudili in tudi uspeli. Tono je dobro zaigrala Metka Palčič, gestapovec pa Franc Kunčič, Matička je igral Anton Kelbel, Meto pa Vida Poljanec. Slaboumnega Tineta je posrečeno podal mladinec Viktor Ravnik.

BOROVA DRAMA »KOLESA TEME«

Je predpreteklo nedeljo doživela že drugo uprizoritev na Boh. Beli. To precej zahtevno dramo današnjih dni so igralci dovolj skrbno pripravili. Reči moramo, da je bilo delo precejšnja preizkušnja zanje, vendar so jo dobro prestali. Kljub nekaterim manjšim spodrsiljajem, kar je razumljivo, je uprizoritev preseгла pričakovanja. Med najboljše zaigrane vloge lahko štejemo interpretacijo direktorja Koničnika, ki jo je podal nadarjeni igralec Zdenko Čund, pijanega izgubljenca Čamernika pa Franco Mulej nič manj uspešno. Zelo posrečeno je razkrival klavirno vlogo izgubljenih duš, ki jih pregažijo kolesa teme. Problematični vlogi boheme, slikarke Brigitte se je precej približala igra Betke Purkart. Veliko obeta igralka Francka Zupančič, ki je tokrat nastopila v vlogi Amalije. Čamernikovo ženo Meto je dobro igrala Vera Olfčič, oskrbnika planinskega doma pa prav tako Jože Zupančič.

-jb

TUDI V ZABNICI SO PRIZADEVNI

V Zabnici deluje že vrsto let KUD »Tone Sifer«, ki skrbi za kulturno dejavnost. Člani kulturno umetniškega društva uprizore vsako leto več iger, za katere je med ljudmi veliko zanimanja.

Pred kratkim so člani prosvetnega društva prijeto presenetili občinstvo s »Sporedom narodnih pesmi«. Sodelovali so: »Sorški

kvintet, duet in recitator, vsi domačini — mladinci. To je verjetno res edini mladinski ansambel narodne glasbe, z lastnimi kompozicijami in prireditvami narodnih pesmi. Člana dueta sta prav tako domačina in med ljudmi priljubljena kot dobra solista. Tudi recitator je eden najboljših igralcev igralske družine.

Uspeh tega nastopa je bil presenetljiv. Občinstvo je izvajalce toplo sprejelo in jih z navdušenim aplavzom poplačalo za trud, ki so ga vložili v ta spored.

Nič manj niso bili navdušeni poslušalci v Predvoru, Selcah in Dražgošah, kjer so gostovali.

-x

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA V ŠKOFJI LOKI

● Delo Ljudske univerze je v zadnjem času našlo pri Ločanih na boljši odziv. Ta ugotovitev velja zlasti za predavanje »S poti po Italiji«, ki je privabilo številne hvaležne poslušalce. Tudi »Plastična kirurgija« je marsikoga zanimala. Ljudska univerza pripravila sedaj še eno zanimivost: predavanje člana slovenskega okteta »S poti po Kitajski«.

● Kljub preostrih kritikam je bila Guimetrova drama »V nizavi« letošnja najbolj obiskana uprizoritev. S tem delom bodo poslej hodili na gostovanja.

● Na proslavi v počastitev Dneva žena bo sodeloval tudi orkester KUD »Tone Sifer«. Vzporedno s programom za proslavo pripravljajo opereto »Pri treh mladenkah«.

● Sredi marca bo v Loki šesta abonmajška predstava. Tokrat se bodo predstavili najmlajši igralci — gimnazijci s Finžgarjevo dramo »Veriga«. Dne 24. marca pa bo za abonma in izven gostovalo PG iz Kranja z Remčevo dramo »Magda«.

K. J.

ZELJE KRANJSKIH DELAVK OB OSMEM MARCU

V ponedeljek je bilo v Kranju posvetovanje, ki ga je sklicala Zveza ženskih društev okraja Kranj. Udeležile so se ga predvsem zaposlene žene. S predsednico Republiške zveze ženskih društev, Angelco Ocepko so se pomenile o problemih nočnega dela, o pomoči zaposleni ženi, o vlogi žene v družbenem upravljanju in izobraževanju žena.

Delavke iz »Tiskanine« so gle-

de ukinitve nočnega dela izjavile, da to za sedaj še ni možno, ker bi sicer morale podjetje odpustiti okoli 450 žena. Za takšno cenno pa nočnega dela ne bodo ukinile. To vprašanje bodo v podjetju lahko rešili šele s stopnjo v nekaj letih, če bodo obnovili in razširili predilnico. Tisti kolektivi, ki imajo že sedaj možnost za uvedbo dveh izmen, pa lahko storijo to takoj. Važno je le, da žene zaradi teh ukrepov ne bodo ostale na cesti. V »Inteksu« so ukinili nočno delo v tkalnici, vendar niso odpustili nobene delavke. V predilnici bodo to rešili kasneje. Delavke iz obeh omenjenih tovarn bodo predlagale zvišanje dodatka za nočno delo od 12,5 na 30 odstotkov. Vendar naj ta denar ne bi šel iz dobička. Žene se bodo zavzele tudi za nadaljevanje odmora med nočnim delom.

V pomenku o pomoči zaposleni ženi so udeleženke ugotovile, da bi se v tem pogledu dalo še

marskaj izpopolniti in poceniti. Gospodinskega biroja v Kranju se poslužujejo delavke le za kranje, medtem ko si gospodinjskih pomočnic za pranje in druga težja dela ne morejo privoščiti. V »Inteksu« so žene že govorile o ustanovitvi pralnice. O tem bi se morale pogovoriti tudi po drugih tovarnah. — Vsaj večja podjetja, ki zaposlujejo večinno ženske delovne sile, bi lahko odprla svoje pralnice in obratne kuhinje, v katerih bi delavke dobile kosilo za vso družino. V teh kuhinjah naj bi pripravljali tudi tople obroke za nočne izmene.

Sele ko bodo delavske žene res razbremenjene najtežjih gospodinskih del, bodo lahko aktivneje in v večjem številu sodelovale v samoupravnih organih, v sindikatih, SZDL in drugih organizacijah.

RECEPTI

MOŽGANOVA JUHA

1 svinjski možgani, 4 dkg masti, 1 debela čebula, 4 dkg moke, 1/4 l zelenjavne juhe ali vode, sol, poper, sesekljan zelen peteršilj.

Možgane polijemo z vročo vodo, nato jim odstranimo vrhno kožico in sesekljamo. Na masti zarumenimo sesekljano čebulo, dodamo še moko in jo malo prepražimo, nato pa oboje zalijemo z zelenjavno juho ali vodo in dodamo še sesekljane možgane. Solimo in popoprmo. Juha naj vre 15 minut. Nato jo potresemo s seseklim peteršiljem in serviramo.

DUŠENA KOLERABA ALI KORENJE

Zberemo lepe mesnate rumene kolerabe (1 kg) in jih olupimo in zrežemo na kocke ali ploščice ter nato dušimo na masti, ki smo ji dodali malo suhe slanine. Prilijemo malo vode, še okusnejša pa je jed, če vzamemo namesto vode juho ali dodamo eno ali dve jušni kocki. Ko je koleraba že mehka, jo osolimo, ji pridenemo precej sesekljane peteršilja, 2-3 žlice kisle smetane in žličko gorčice. Vse skupaj premešamo in nazadnje dodamo še 2 žlici naribanega sira. Zraven damo lahko krompir, ajdove žgance, polento itd.

VRTNICE

Razvaljano testo za flancate, zrežemo v kolesca treh do štirih velikosti (s premerom po 8, 6, 4 cm). Vsako kolesce ob robu 4-krat do 5-krat zarezemo, v sredini pa namažemo z beljakom. Iz treh ali štiri različnih kolesc napravimo rože tako, da jih zložimo drugega vrh drugega; največje pride spodaj, najmanjše na vrh. Tako pripravljene vrtnice ocvremo, ocvrte potresemo s sladkorjem ali pa denemo v sredino vsake kupček marmelade ali brusnic.

OKUSNO OCVRTO PECIVO

1/4 kg moke, 1/16 l mleka, 1 ali 2 jajci, 4 dkg sladkorja, 1,5 dkg kvasa, ščepec soli, limonina lupinica, 4 dkg surovega masla; sladkor za potresanje.

Iz moke, mleka, jajc, sladkorja, kvasa, soli, naribane limonine lupinice in stopljene masla zamesimo kvašeno testo, ga dobro obdelamo in postavimo vzhajati. Vzhajano z valjarjem nekoliko stanjšamo, razrežemo na trakove in naredimo iz njih za kak poldrug centimeter debele in 20 cm dolge svaljke, ki jih izobilikujemo v nekakšne prestice. Ko se nekoliko vzdignejo, jih ocvremo v masti ali olju. Se tople potresemo s sladkorjem.

Testo zvijemo lahko tudi v druge oblike in ne samo v prestice. Lahko pa ga tudi razvaljamo in razrežemo kot za flancate. To pecivo pa je dobro le, če je mast lepo odcejena.

ALI ZNATE ŠKROBITI PERILO?

Zavese, prte, prtčke, ovratnike moških srajc in vse, kar smo se odločile poškrabbiti, je treba predvsem dobro oprati in izprati ter posušiti ali vsaj dobro iztisniti iz njih vodo, ker škrob na suho bolje prime.

Pred pripravo škroba, moramo vedeti, kaj škrobimo s surovim in kaj s kuhanim škrobom.

Vse stvari, ki jih želimo poškrabbiti trdo in bi rade, da bi se lepo svetilkale, škrobimo s surovim škrobom, ki ga pripravimo takole:

20 dkg suhega škroba temeljito razžvrkljamo v 1 litru vode, dolijemo še dva litra mrzle vode in mešamo, dokler ni škrob enakomerno gladek.

V tako pripravljen škrob pomočimo posušeno ali vsaj dobro ožeto blago, ki ga nameravamo poškrabbiti, ga nato ožmemo in zavijemo v brisačo ali prt ter

postavimo, da počiva vsaj 4 ure, da se škrob nekako uleže, nato da se zlikamo z likalnikom do suhega.

Zavese ali prte, ki bi jih nerade poškrabile pretrdo, škrobimo s kuhanim škrobom, ki ga takole pripravimo:

10 dkg suhega škroba razžvrkljamo v 1 litru mrzle vode in ga ob skrbnem mešanju kuhamo kake pol ure, da dobimo žolico. To razredčimo s toliko tople vode, da dobimo 3 litre goste in enakomerne tekočine. Pri škrobljenju s kuhanim škrobom ravnamo tako, kakor smo opisali pri škrobljenju s surovim škrobom.

Količina škroba v obeh primerih zadostuje, da poškrabimo 2 kg kakršnegakoli perila.

Kar smo naškrobili, moramo tudi pravočasno zlikati. Če naškrobljeno perilo leži nekaj dni, splesni, plesen pa je najhujši sovražnik tkanin.

Svetel pomladanski komplet z ravno krojeno jopico

Oprijet kostim z belo pentljo in belim dodatkom na ovratniku za sončne pomladne dneve

Mlada rast

1+3=4 dobro(1) odlično(5) zadovoljstvo(1)

odlično(5) slabotno(4)

MLADARAST

Franc Bitenc ZGODBA o MALEM Jožku in njegovem črnem BICKU

Šli so čez rovt na pot, ki je vodila na planino. Iz dolgega razgovora je posnel Jožek le to, da je njegov očka zdaj partizan in da so Nemci hudobni pa da bo šele takrat dobro, ko jih ne bo več pri nas. Ker pa sami nočejo iti tja, kjer so doma, jim bodo pač partizani pokazali pot. Potem bo zopet lepo in očka se bo vrnil k mami in bratcem in sestricam.

Ustavili so se že na planini. Očka je razgrnil rušje in pred začudenimi Jožkovimi očmi so se pokazale stopnice, ki so vodile nekam pod zemljo. Ko ga je očka potegnili za seboj, se je za njim oglašil Bicek. Dotlej ga nihče ni opazil.

»Kar zunaj naj ostane; namesto stražarja bo se je posmejal tretji partizan, čigar ime Jožku ni bilo prav nič všeč. Očka ga je klical kar »Strah«. Pa ni bil prav nič podoben strahu; posebno če se je posmejal, je bil vse prej kot strašen.

Zasvetilo se je in brleči stenj je pregnal temo. V koto skrivališča je bil kup listja. Tja so sedli vsi in Jožek je neutrudno spraševal, če je partizanov več kot Nemcev, kaj v gozdovih jedo, kje so dobili puške in sto podobnih vprašanj. Nazadnje je očka vstal:

»Pojd, grem s teboj do potile!«

Zunaj se jima je pridružil

Bicek. Na poti sta se z očkom poslovila. Jožek je skrbno poslušal zadnje narečilo:

»Molči o vsem in sam nikar ne hodi sem gor! Lahko bi Nemci odkrili naše skrivališče in potem bi nas vse pobili. Tega pa ne bi rad videl, kajne?«

»Ne, očka. Res ne bom nikomur povedal!«

Nato se je z Bickom za seboj pognal po strmi poti navzdol. Na prvem ovinku je Jožek pomahal zadnjič očku, ki je stal tam zgoraj in gledal za njim.

Ovce je našel na rovtu za pečino. Zadovoljen jih je praštel: nobena ni manjkala. Na njegov klic so pritekale k njemu in mu sledile po stezi domov.

10. Minil je mesec dni in Jožek je še dvakrat videl svojega očka.

Nekega pustega dne — iz megle je rahlo pršilo — se je Jožek igral s svojim Bickom na rovtu, ko je zaslišal v hosti za seboj nekako lomastenje. Prestrašen je zbežal v gosto grmovje na robu rovta, kamor je kmalu prišel iskati zavetje tudi tlep. Napeto je zrl tja dol na rob hoste, kaj se bo pokazalo iz nje. Medved?

Bili so Nemci. Previdno so hodili od dravega do drugega in se skrbno ozirali na vse strani. Vse? je kazalo, da

bodo šli še naprej, na planino. Tam pa je — očka!

Jožek ni dolgo pomišljal. Posvariti je hotel očka pred Nemci. Časa mu ni ostajalo, zato je hitel. Ogibal se je poti in po bližnji lezel v strmal. Od časa do časa je postal in napeto poslušal. Kaj ni tam na desni počila veja? Pridržal je dih in Bicka stisnil k sebi, da se ne bi s čim izdala. Ah, ne, nič ni bilo, samo zdelo se mu je. Kar hitro naprej, hitro do očka! Ze je dosegel Strmi rob, od koder je bil predhodov razgled po dolini. Po vseh štirih se je splazil prav na kraj skale in opozoval za znamenjem, ki bi mu povedalo, do kod so že prilazni Nemci. Ničesar ni opazil. Umaknil se je nazaj, prav tedaj pa je Bicek na skali izzivalno zablejal, kakor da kliče Nemce na dvoboj.

»Bicek! Bicek! Sem pojd in nikar se ne deri!«

Jožek je hotel svojega ljubljenečka jezno osvrkniti, toda ta se je z gobčkom podrgnil vanj in stari prijateljstvo je bilo potrjeno. Ko sta še nekaj časa hodila navkreber, se je Jožek začel ozirati okrog sebe. Tu nekje mora biti! Začel je hiteti od enega rušvega grma do drugega, nazadnje pa je ves obupan obsedel na z mahom poraščeni skali. Le kako naj najde skrivališče, ko je pa rušje podobno rušjal! Pridušeno je poklical:

»Očka! Očka!«

Ko ga je Bicek slišal spregovoriti, se je oglašil še on. Toda precej bolj korajžno in tudi dalj časa se je glasil njegov »beeeeee«. Nenadoma, da se je Jožek temeljito prestrašil, se je oglašilo za njegovim hrbltom:

(Konec prihodnjic)

Pismo

Dobil je pismo mladi muc Mrjav, prebral ga je, tako dejal:

»Mi piše mlada mucika, ki b' rada moja žena b'la.«

A pismo ni podpisano, kje iščem naj si zdaj ženo?»

Ošel je muc ženo iskat, okrog kozolcev, preko trat. In spraševal je mucike lepe, če one so mu pismo pisale. A ker odgovora ni muc dobil, se žalosten domov je napotil.

Je muc pozabil na vse to, ko neki dan je pismo spet prišlo. Zavzdihnil je, ko ga je bral, kajti nekdo se iz njega spet je norčeval.

Je v pismu pisano bilo, naj spet si gre iskat ženo.

In šel je muc ženo iskat, okrog kozolcev, preko trat, dokler nazadnje ni izvedel, da mačku staremu je bil nasedel.

Srebočan F.

PIONIRJI PRESODITE SAMI, ČE JE PRAV...

... da ta dva dečka kurita v neposredni bližini kozolca, kjer se suši seno?

Križanka „Kurent“

Vodoravno:

2. glavni števniki;
5. del sobe, 6 vrsta vrbe; 7. ni mlad;
10. predstavlja ga križanka; 12. ploščinske mere; 13. rije v zemljo; 14. vrtna hišica; 15. pritrdilnica.

Navpično: 1. z njimi sekamo drva; ni star; 4. oče; 7. začetni črki imena in priimka pri-norskega pesnika; 8. kazalni zaimlek; 9. predplačilo; 10. a vrsta naše krema; 11. daje nam vino; 13. kratica za kulturno umetniško društvo.

REBUS

Biti oficir Titove armade - PONOS DRŽAVLJANA

Tudi letos bodo mnogi mladinci oblekli uniforme gojencev JLA. To so bodoči oficirji in generali, ki se bodo v vojnih akademijah vzgojili in usposobili v zavestne varuhe dediščine NOB. Ti bodo zamenjali svoje stare tovariše, ki so z orožjem v roki gradili našo ljudsko armado.

Razvoj naše armade je dosegel v dvanajstih letih mirne graditve tolikšen napredek na tehničnem področju, da je za nadaljnji razvoj potreben kader s solidno splošno izobrazbo, ki bo kos spremljati vojno strokovno znanje, kajti sodobna tehnika preseneča dan za dnem z novimi izumi. Prav zato se postavlja vprašanje o resni obliki pomlajevanja armade z oficirskim in podoficirskim kadrom, ki predstavlja edino zanesljivo jamstvo za krepitev borbene pripravljenosti JLA in njeno sposobnost, da zajamči mirno graditev socializma v naši državi.

Ta tako pomembna in častna naloga pa pripada mladini, od katere pričakujemo prizadevanja in patriotizma do svojega ljudstva, zlasti pa do armade. Biti oficir Titove armade ni le vojaški poklic, to je tudi čast in ponos slehernega državljana naše socialistične domovine.

Resnici na ljubo pa moramo priznati, je na Gorenjskem premalo razumevanja in ljubezni do tega poklica. Kje so vzroki? Vsekakor ne gre za pogoste pripombe, češ da Slovenci ne ljubijo vojaške suknje, ker niso posebno vneti za disciplino in uniformo. Pravi razlog je treba iskati v tradicijah. Ljudska republika Srbija je imela na pr. od prvih dni obstoja svojo vojsko in se borila za svobodo in neodvisnost, medtem ko je imel slovenski narod namesto svoje tuje vojske, katero je sostvo vrazil. In ne samo to; tudi močno razvila industrija v Sloveniji odpira mladini mnogoštevilna pota pri izbiri poklicev. Takšnih možnosti pa mladina v drugih, industrijsko manj razvitih krajih, nima. Vzporedno s tem pa še danes prevladuje napačno mnenje, da je oficirski in podoficirski poklic nekaj časnega in nezanesljivega.

Vsekakor je treba pogledati stvari globlje v bistvo. Vojna tehnika ima v armadi neslutene razvojne možnosti, zato se ni bati strokovnega nazadovanja. Oficirja, ki konča vojno akademijo, se prizna fakultetna izobrazba, ali pa dobi zvanje inženirja, v kolikor gre za absolventa tehniške akademije. Mimo tega so tudi materialni pogoji, ki jih stariši v mnogih primerih ne morejo nuditi svojim sinovom, rešeni v armadi na zelo ugoden način. V navadi je, da so stariši zelo ponosni, če postane sin inženir, doktor, profesor itd., še ponosnejši pa so, če imajo sina — oficirja JLA. Zato je dolžnost slehernega državljana naše domovine, zlasti pa rezervnih oficirjev, da vzgajajo svoje sinove v ljubezni do vojaškega poklica v JLA. M. Vukovič

JLA čuva tradicije NOB

Prej, toda še vedno pozno

Letos se obeta večji obisk inozemskih turistov - Več skrbi za propagando - Gorenjska je v svetu še premalo znana

Zadnje čase je opaziti v našem dnevnem in periodičnem tisku vrsto člankov in sestavkov, ki obravnavajo turistično problematiko pri nas, s posebnim ozirom na posamezne pomanjkljivosti, ki bolj ali manj vplivajo na dotok zlasti inozemskih turistov. Ta po-

jav je pravzaprav karakterističen za pomladansko obdobje, ko se pripravljamo (oziroma ko bi morali biti že pripravljeno) na predstoječo turistično sezono, pa tudi v pozno jesenskemu času, ko analiziramo dosežene uspehe.

Toda obravnavanje turističnih problemov v letošnji spomladanski sezoni ima prav gotovo vsebinsko popolnejše obelikle kot vsa prejšnja leta, kajti turizem v celoti in vsi sestavni deli turistične dejavnosti, ki se kažejo v posameznih gospodarskih panogah, imajo letos tudi v okrajnih družbenih planih vsekakor večji odsev.

Namen tega sestavka pa je le osvetljev nekaterih pomanjkljivosti in slabosti našega turizma. To tako, kakor so zaznali in ugotovili inozemski gostje oziroma predstavniki inozemskih turističnih potovalnih agencij.

Lani decembra je poslala Turistična zveza Slovenije ter Gostinska zbornica LRS v inozemstvo svoje zastopnike, da bi na kraju samem ugotovili, kakšno je zanimanje inozemskih potovalnih agencij in turistov za obisk naših turističnih krajev. Čeprav so ti zastopniki prepotovali skoraj vse države Evrope — po mnenju nekaterih pravčasno — pa so ugotovili, da je bil njihov obisk večinoma že prepozen, kajti inozemske potovalne agencije sklepajo pogodbe in usmerjajo svojo propagando za posamezna letovišča že od 15. avgusta do 30. septembra. V tem času morajo biti razčiščeni že vsi morebitni problemi, tako da so posamezne podrobnosti (cene in vse ostali propagandni material) že znane in kar je najpomembnejše, tudi dokončne.

Skušajmo podoživljati potovanje posameznih skupin naših turističnih delavcev po državah Srednje in Severne Evrope.

Potovalni urad »Atlas« — Stockholm: Ta agencija brzkone še nikdar ni dobila propagandnih prospektov turističnih krajev Slovenije, kajti direktorju agencije sta morala namaka zastopnika pokazati na zemljevidu, kje je Bled, Bohinj, Portorož in sploh Slovenija.

Ko so se zastopniki zglasili v potovalnem uradu »Nordisk«, jim je zastopnik agencije objubil, da bo v programu potovanja vnesel tudi naše hotele na Gorenjskem. Ta potovalni urad je zlasti zanimiv zaradi tega, ker pošilja turiste v predsezoni in po njej. Kakor v drugih potovalnih uradih na Švedskem, so tudi v tem uradu ugotovili, da je Slovenija zelo malo znana.

Tudi Anglija je v turističnem oziru zelo zanimiva za Slovenijo. V splošnem pa Angleži Slovenijo še vedno malo poznajo. Poznajo namreč le Bled, Ljubljano in Postojnsko jama.

Podoben položaj je tudi v Belgiji, ki je za nas v turističnem pogledu zanimivo tržišče. Šef oddelka neke potovalne agencije v Belgiji je pokazal izredno poznanje naših krajev in tudi hotelov. V razgovoru z našimi turističnimi predstavniki pa je dejal:

»Mi bomo radi pošiljali naše goste v vašo državo, ne samo ribiče, za katere je Gorenjska morda najbolj interesantna. Toda glede turizma bi bilo treba v vaši lepi deželi ustaliti razmere. Hoteli, katere poznam, so mi všeč,

toda le način prehrane boste morali v marsičem spremeniti. Zlasti mislim na strežbo. Natakariji ne bi smeli strežiti goste na tak način kot to delajo sedaj. Bil sem priča, ko je natakari prinesel na umazanem pladnju po dvajset juh in to v skodelicah, ki niso bile niti vse enake. Vse pa so bile brez izjeme na zunanji strani umazane od juhe. Take juhe in tako servirane naši gostje ne bodo jedli. Nadalje se ne strinjam s tem, da v vaših gostinskih podjetjih in tudi hotelih prineso gostom glavno jed s prikuhami že na krožniku, marveč je nujno, da se hrana servira gostom iz roke. Zdi se mi pa, da je hrana, ki je pri vas sicer kalorično boljše od naše, tu in tam neokusno pripravljena... Popravite te napake, brez skrbi zaračunajte ustrezne cene in bodite prepričani, da boste imeli dovolj gostov...«

To so ugotovitve nekaterih predstavnikov inozemskih potovalnih agencij. Do podobnih ugotovitev pa smo prišli že tudi bolj ali manj sami, vendar smo pri odstranjanju posameznih napak vse premalo energični in dostikrat tudi ne iznajdljivi.

Čeprav je pričakovati v letošnjem letu oziroma v letošnji poletni turistični sezoni večji obisk inozemskih turistov kot lani, pa se brez dvoma ne bi smele nikdar več ponoviti napake, ki smo jih zagrešili v letu 1956, ko smo z večkratnim menjavanjem cen povzročili pri inozemskih gostih dokaj zmede in se pokazali kot nesolidni trgovski partnerji. To nam tudi najbolj zamerijo.

Letos smo nedvomno v tej smeri napredovali. Cene, ki smo jih objavili doma in tudi v inozemstvu že konec preteklega leta, so v inozemstvu ponovno vzbudile zaupanje, vendar delno zapravljenega ugleda ne bomo mogli tako hitro popraviti. Razen tega pa smo bili tudi to pot še vedno nekoliko prepozni.

Kot ugotavljamo, so naše turistične lepote in turistični kraji v inozemstvu še vse premalo znani. Nič čudnega, saj je bilo pri izdajanju propagandnega turističnega materiala doslej zelo veliko nenačrtnosti. Vendar bo, kot kaže, v letošnjem letu tudi v tem pogledu znatno boljše. Tu mislimo predvsem na poseben sklad, ki bo predvidoma ustanovljen pri Okrajnem ljudskem odboru v znesku 12 milijonov dinarjev in ki je namenjen izključno turistični propagandi. Čeprav pomeni ta znesek šele začetek investiranja v propagando turizma — in turistična propaganda je investicija! — je treba takoj sestaviti ustrezen načrt, kako izrabiti kar najbolj smotrno in najbolj učinkovito turistični propagandi namenjeni denar.

Zdi se, da ne bi kazalo tega denarja cepiti na več delov, marveč ga uporabiti za propagando celotne Gorenjske, kot enotnega turističnega področja.

Tudi ugotovitve turističnih zastopnikov, ki so obiskali nekatere, za nas zanimive države, bodo lahko v tej smeri marsikaj pripomogle in koristile... I. A.

Postal sem domači učitelj

Ko pridem iz službe domov, mi otrok namesto pozdrava že na pragu tišči zvezek v roke in se veseli, da ima danes samo 5 listov naloge — večeraj je je bilo namreč 6 — branja pa samo 1 list, — saj to ni veliko, očka, ali ne?

Namesto, da bi prečital časopis — morda bo kdo dejal, da bi to lahko storil v službi — ali se ulegel na divan — česar v službi ne moreš — pa sediš z otrokom ves popoldan, pišeš in učiš. Učiš, kako se pravilno pišejo črke, računáš, se jezíš, ko postaja otrok nestrpen, želen, drugič zopet mora nekam itd. in sam ne veš, kdaj mine popoldne, treba je k večerji in spat, naloga pa še ni gotova. Otroku pa tudi ni bil nič prost.

Trdno sem sklenil, da bom na prvem roditeljskem sestanku to povedal in dokazal, da otroci niso nič prosti — s tem bom mislil tudi sebe — in naj dajajo v šoli manj domačih nalog. Pa mi je to ubranila žena — ženske so v takih stvareh bistroumnejše — češ naj rajše to stori drugi, kaj bi ti, je dejala, saj bo to samo v škodo otroku itd., saj veste, kako znajo to žene. Na roditeljskem sestanku sem bil tiho. Tovarišica učiteljica pa nam je začela pripovedovati, da bodo sedaj začeli pisati s črnolom. Znana vam je situacija, je nadaljevala, da je šola prenapolnjena in je preveč otrok, zato jim v šoli ne bom dala črnile; kupite ga doma in naj otroci doma pišejo s črnolom, jaz pa bom seveda te zvezke v šoli kontrolirala.

Sedaj še to. Pišem s črnolom, učim pisati, tenko gori, debelo dol, tako kot sem se včasih učil v šoli — da, v šoli, ne doma.

Tako spoznavam sistem dela v šoli. Kaj bi se učitelji mučili z otroci, če pa lahko to stori doma. Spoznal sem in spoznavam vsak dan bolj, ko sem že na pragu stanovanja obveščen, koliko je domače naloge, da je ta sistem izvrsten, toda ne za nas starše. Tako skupno z otrokom komaj čakam konec šolskega leta in počitnic, če bodo le-te letos brez domačih nalog — kajti zadnje niso bile.

SOBOTA NEDELJA PETER PLANICA

Danes, v soboto in nedeljo bo v Planici direnda. Letošnji smučarski poleti na mamski skakalnici v Planici bodo prav gotovo privabili veliko število ljubiteljev zimskega športa, saj so že najavljeni mnogi posebni vlaki. Naši smučarski veterani, ki se bodo v soboto in nedeljo pomerili na eni izmed največjih skakalnic v Evropi, se že vneto pripravljajo, da bodo dali vse od sebe za kar najboljše uvrstitve. Kajti — konkurenca bo huda. Rezultati treninga, katerega vodita pri-

znana strokovnjaka za smučarske polete na veliki skakalnici — Rudi Finžgar in Pribošek — so pokazali, da so nekateri naši vrhunski tekmovalci dokaj dobro razpoloženi, saj je pretekli ponedeljek na treningu kar sedem tekmovalcev preskočilo znamko 100 metrov. Upati je, da se bodo fantje dobro držali tudi jutri in pojutrišnjem.

SLALOM V STARINI NA JEZERSKEM Pred dnevi so tekmovali jezerski smučarji — mladinci, mladinke in pionirji. Razvrstili so se takole: mlajši mladinci 1. P. Košir, 2. J. Košir; mladinke: 1. M. Crv, 2. E. Polajnar; pionirji: 1. L. Šibrle in 2. B. Slapar.

DELO AMD V CERKLJAH V Cerkljah že vrsto let deluje Avto-moto društvo, ki vključuje 130 članov. Pred kratkim so imeli občni zbor. Člani so predlagali, naj bi si društvo zgradilo lastno poslopje, v katerem naj bi bile garaže, mehanična delavnica in bencinska črpalka. Toda za sedaj društvo še nima dovolj finančnih

sredstev za zgraditev tega objekta. Ima pa namen prositi avtobusna podjetja, ki imajo svoja vozila čez noč v Cerkljah, naj bi jim priskočila na pomoč. To bi bilo koristno tudi za podjetja, saj bi na ta način prišla do garaž. —nc

SVOLJSK IN JESE V FINALU Za drugi del okrajnega namiznoteniškega turnirja, ki je bil v nedeljo na Golinju, je bilo veliko zanimanja, saj se je prijavilo kar 12 moških in 6 ženskih ekip. Prišli so igralci z Jesenic, Kovorja, Križev, Tržiča, iz Kranja Triglav, Sava, Iskra in Mladost, iz Skofje Loke in seveda domači Storžič.

Tokrat so predvsem poskrbeli za presenečenje mladi igralci Triglava, ki so v ekipnem tekmovanju najprej izločili Skofjo Loko 5:4, nato pa še favorita za prvo mesto Jesenice s 5:0.

Rezultati — moški ekipno (12 ekip) polfinale Triglav II — »Iskra« 5:0 in Triglav III — Jesenice II 5:0. Finalna igra zaradi pomanjkanja časa ni bila odigrana.

Zenske ekipno (6 ekip) finale Triglav II — Storžič 3:0; mladinke ekipno (4 ekipe) v finale sta prišli prva in druga ekipa Triglava, ki pa dvoboja nista odigrali. Moški posamezno (36 igralcev) četrtfinale: Ješe — Pike 2:0, Znidar — Zupan 2:0, Svoveljak — Marušič 2:0, ing. Pajor — Ramovš 2:0; polfinale: Ješe — ing. Pajor 2:1, Svoveljak — Znidar 2:1; finalni dvoboj bo odigran ob priliki okrajnega turnirja v Skofji Loki.

Zenske posamezno (8 igralke) finale: Jernejčič — Lampret 2:1; pionirke posamezno (4 igralke) finale: Knap — Čop 2:0.

Nadaljnji program namiznoteniških prireditvev na Gorenjskem v okviru Namiznoteniške podzveze za Gorenjsko predvideva za nedeljo 3. marca ekipno prvenstvo Gorenjske za mladince in pionirje v Kranju, 10. in 17. marca bo I. in II. kolo gorenjskih lig, 24. marca pa v Skofji Loki I. letošnji okrajni turnir. R. S.

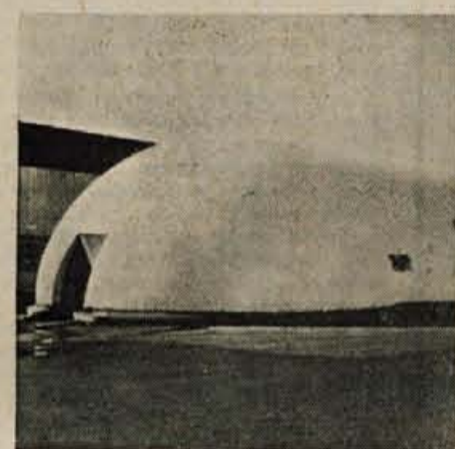

ROMAN
SLIKANICA
ZANIMIVOST
FILM

ZADNJA STRAN

Napihnjena hiša

Zgradili so jo v Združenih državah Amerike, uporabljajo jo pa za prenosljiva skladišča. Kot skladišče lahko sprejme preko milijona kilogramov blaga. Hiša meri po dolgem 24 metrov, široka je 12 metrov in prav toliko visoka. Vsa zgradba tehtja napihnjena samo 200 kilogramov, trije delavci pa jo lahko v slabi uri »zgradijo«: gumiju podobno maso razprostrene po tleh in jo s pomočjo kompresorja napolnejo z zrakom, ki da skladišču temperaturo primerno za vsako blago, saj topioto zraka regulirajo.

Gorenjske ANEKDOTE

POGLED V BODOČNOST

Slikar in grafik Milan Batista, ki je tudi profesor risanja na straziški gimnaziji, je dijakom razlagal pojem perspektive. »Perspektiva,« je rekel, »je pogled v prostor, pogled naprej, pogled v bodočnost, kot včasih pravimo. Če se ozremo skozi okno...«

Ves razred s profesorjem vred se je ozrl skozi okno. Zunaj je bilo pokopališče...

NOVINARSKA

Prenekatera pikra gre na račun profesorske raztresenosti, ki je postala že kar legendarna. S tem pa ni rečeno, da ljudje, ki se bavijo z drugimi poklici, te »bolezni« ne poznajo. — Celo novinarju našega lista ni bilo prizanešeno...

Pred dnevi je bilo. Obilica dela in skopo odmerjeni čas sta pestila ubogo novinarsko paro. Pogreznjen v razmišljanje se je nenadoma dvignil in stopil proti vratom.

»Na okraj stopim. Takoj se vrnem.«

»Čakaj, s teboj pojdem,« ga je ustavil kolega.

Pa se je podzavestno oglasil raztresenec:

»Prav. Ali bova oblekla plašče, ali greva kar peš?«

BOGOROVINSKI IN BRADČI PATRICE
Z GORENJSKE

Od Dovjega proti Kranjski gori pelje cesta skozi skalnato sotesko, v kateri bobni ob deževnih nalih divja Belica. Od naselbine Podkuže dalje nas spremljajo ob desni strani strme stene Karavank, poleg ceste teče Sava in se ustavlja v zelenih tolmunih, na levi strani pa kipijo v višavo opasne čeri Kukove Spice in njenih sosedov. Višek lepote se nam odpre v dolini Martuljek ob pogledu na nepopisno lepo Martuljkovo skupino. Na uho nam udarja slap v Martuljkovih prepadih, Spikova piramida pa kraljuje sredi vrhov, ki jo skoraj simetrično obdajajo. Skozi vas Gozd, kjer je v bližini železniške postaje Gozd-Martuljek, znano alpsko okrevališče, pridemo v gorsko letovišče v sotočju Save Dolinke in potoka Pišence, v Kranjsko goro, ki jo poseča vsako leto veliko število gostov raznih narodnosti.

Kranjski gori dajejo sloves predvsem planine, ki se kažejo tu in vsej svoji krasoti in veličini. Okrog dolin Velike in Male Pišence se vrste vrhovi: Mojstrovka, Prisojnik, Razor, Križ, Rogljica, Skrlatica, Spik itd. Nekaj severne stene spadajo med težke ture, vendar so vsi vrhovi dostopni, zlasti po dolini Pišence, po kateri drži nekdanja vojaška cesta na Vršič. Ob njej je več koč planinskega društva in lepa lesena kapelica v ruskem slogu, delo ruskih vojni ujetnikov v prvi svetovni vojni. Postavili so jo v spomin tovarišem, ki so tu ob gradnji ceste sestradani in izmučeni legli k večnemu počitku.

Kranjska gora se je po pripovedovanju domaćinov imenovala prvotno Borovška ves. Vaščani še danes imenujejo sami sebe

Borovce. Podstava temu imenu je bil baje star bor, ki je stal na mestu, kjer stoji danes cerkev, zgrajena od Ortenburžanov v začetku 14. stoletja. Tudi cerkev se je po ustnem izročilu prvotno imenovala Marija na Belem prudu, ker je poleg nje tekla Pišenca, ki se je pozneje daleč odmaknila. Slovenci so prišli iz Koroške v ta kraj najbrž v 11. stoletju. Koroški so imeli planine tudi na Kranjskem in so se njihovi pastirji pričeli tu polagoma stalno naseljevati. Verjetnost takega začetka vasi nam potrjuje tudi borovška govorica, ki se najbolj približuje gornjerožanskemu narečju, s katerim ima mnogo skupnih jezikovnih posebnosti, manj pa se ujema s sedanjim gorenjskim in goriškim narečjem.

Vas Kranjska gora se ponovno omenja že v drugi polovici 11. stoletja. V 12. stoletju je bila z okolice vred last Ortenburžanov, ki so te kraje kolonizirali. Njihovi dediči, Celjski grofje, so 1431 sezidali grad Bello peč, ki ji je pripadala Kranjska gora do 1848.

Razne vojne Kranjski gori niso prizanesle zlasti iz razloga, ker vodi skozi dolino že od 14. stoletja dobra cesta proti Trbižu. Z zgraditvijo železnice 1870 je kraj dobil še večji prometni pomen. Turki so izropali Kranjsko goro 1476 na pohodu iz Kranjske na Koroško, težki časi so nastopili zanjo ob francoskih vojnah, pravcata gora trpljenja pa se je zavalila nanjo v prvi svetovni vojni, ko je 23. maja 1915 tudi Italija napovedala vojno Avstriji in je postala vas z vso širno okolico eno samo taborišče vojakov in vojni ujetnikov.

„Toliko mi je dal, kolikor bi vrgel dobremu hlapcu za novo leto,“ si je rekla in jedko mislila na težke tisočake, ki jih ima stric v loški hranilnici in še na to, da je s svojim denarjem pomagal ustanoviti posojilnico v Železnikih. Stric, Borgel, Globočnik in Košmelj so dali kapital, da je posojilnica začela dihati. „Tam so visoke obresti, pri meni bi jih ne bilo,“ si je dejala posmehljivo in hkrati je bila tako potrta in žalostna, da se ji je zdelo vseeno, naj se zgodi, kar se hoče. Ni hotela misliti niti na dom, ne ugibati, kako se bodo stvari uredile.

Z nočjo je pritisnil mraz. Kljub debeli odeji so ji roke in noge zmrzovale, vsa je bila trda. V Jaslicah pri Naklu je dohitela kroparskega pöta Sonca. Ustavila je in ga povabila na sani.

„Prisedi, da nama bo krajši čas.“

Föt je potisnil koč zadaj na sani in prisedel k njej. Pogleda je, vožnja v dveh se ji je zdelala veselejša. Sprožila je pomenek.

„Pozen si, Sonc.“

„Sele opoldne sem šel zdoma. Ljudje te poženo na pot, če hočeš ali nočeš. Imel sem cel kup naročil in sem nameraval jutri stopiti v Kranj, potem pa me je Brunčarica preprosila, da sem šel danes. Otrok ji umira.“

„Zares?“ se je začudila Ana. „Kateri?“

„Tonček. Dopoldne je padel v krop in se oparil.“

„Kaj poveš!“

„Saj veš, kako je.“ je topo, enolično razlagal Sonc. „Brunčarica možu pomaga pri ambosu, otroci so pa ves dan sami. Stara Svilovka pazi na vse otroke, kar jih je v Kibovi hiši. Kibovihi, Brunčarjevih in Svilovih otrok je pa gotovo dvajset, če ne več, in kaj bo starica pri tem drobižu, ko jim ima sama že sedemdeset na grbi! Ženske pa vse v vigencih! Nič čudnega ni, da je padel otrok v kotel in se oparil. Do prsi je opečen, meso kar visi od njega. Jeseni je otroče izpolnilo pet let... Ko so Brunčarici povedali, je v kovačnici vse vrgla iz rok in stekla domov. Tam pa v jok: — Ravno Tončka je zadelo, ki ga imam od vseh najrajši! — Tako je jokala, da se je prav v spodnji konec razlegalo. Zdravnik je hotela imeti kar pri priči. Špan se je je usmili in poslal v Radovljico ponj. Prišel je doktor Oves in zapisal neko mazilo, rekel pa je, da za otrokovo življenje ne da počenega groša. Brunčarica pa vsa iz sebe nadme: — Pojdi v Kranj, prinesi mazilo! Otrok ga mora dobiti, če krilo prodam s sebo! Ne pustim, da bi revše umrlo! — Pa sem šel. Spotoma sem opravil še to in ono, mazilo ji tudi nesem, pa ne vem, če ho pomagalo. Morda bi bilo za otroka najbolje, če bi umrl, saj ne bo nikoli več zares zdrav. Noge so oparjene, veš noge...“

„Brunčarica je reva,“ je rekla Ana. „Lani ji je davica vzela kar dva.“

„Lani jih je davica v Kropi pobrala enajst,“ je rekel Sonc in začel naštevati, kateri otroci so pomrli. Med govorenjem je ves čas sigajoče hodil po sapo. Ana si je mislila, da so kovaške žene v resnici trpinke. Od jutra do noči delajo v kovačnicah, otroci jim pa rastejo kot koprive za plotom. Vsak čas se kateremu zgodi nesreča. In lani bi bili skoro zažgali Kibovo hišo! Zakurili so na podstrežju in še prava sreča, da so ljudje pravi čas opazili dim in zadušili ogenj.

73. — A v tem trenutku je počelo tudi okraj ceste in lajtnant se je s prestreljeno čepinjo zvrnil nazaj v sobo. Njegov pajdaš, ki je stal pri drugem oknu in se pripravljaval za strel, se je naglo umaknil za steno.

Streljanje je prebudilo vaščane in Groga je ukazal nagel premik. Dovolj mu je bilo krvi. Ker Velikonja še vedno ni mogel ukrotiti kapitana, in je vse kazalo, da bo v tem dvoboju prav berač potegnul krajšo, se hitro priskočil najbližji rokovnjač in zabodel Francozu meč med rebra.

74. — Z naropanim blagom in ujetnikom so rokovnjači odhiteli proti Samoglavu. Bil je že skrajni čas: hlev, v katerem so spali vojaki, so rokovnjači sicer zaklenili, toda vrata bi jih gotovo ne zadrževala dolgo. Čeprav jih je bilo le pet, so bili vendarle nevarni, ker so bili vsi dobro oboroženi.

Toda preden so se vojaki znašli, so bili roparji že daleč. Vsako zasledovanje v temi in po nepoznatih tleh bi bilo brez smisla. Odprli so hišna vrata in rešili poštarjevo družino.

75. — Poštar je vzel svetilko in odšel so pogledat na bojišče. Kapitan je ležal mrtev; malo vstran je nekdo čepel na tleh in stokal od bolečin. Poštar mu je posvetil v obraz: bil je Bojec, ki ga je zadela prva krogla. Odnegli so ga v hišo in postavili strazno.

Iskali so Vernazza, a ne duha ne sluha o njem. Pač pa so našli v jarku še drugega rokovnjača, ki ga je krogla le oplazila po čelu: ležal je v nezavesti. Po dolgih, suhih nogah in po obnošenih gospodski suknji so ga vaščani spoznali — bil je Peter Toča.

76. — Še enkrat so vse preiskali, a drugega niso našli; denarja seveda tudi ne. Odšli so k ujetnikoma. Bojcu, ki je bil ranjen v nogo, so močili rano z mrljimi obkladki, Peter pa je že prišel k sebi. Toda ko so začeli z zaslíševanjem, niso spravili iz njiju nobene besede. Videč, da je vse zaman, so ju zastrazili. Zjutraj so ju naložili na voz poleg mrtvega kapitana, a ko je lajtnant ukazal pognati, je prišla nova grozna vest.